

כד לחודש

קִיג א תְּלִינִיָּה תְּלִלוּ עֲבָדֵי יְהוָה תְּלִלוּ אֶת שֵׁם יְהוָה : ב יְהִי שֵׁם יְהוָה מְבָרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם : ג מִמְּזִרְחַ שְׁמֶשׁ עַד מְבוֹאוֹ מְהֻלָּל

— שִׁמוּשׁ תְּהִלִּים —
להשמיד המינות

הללויה הללו עבדי ה' (קיג, א): [שימוש תהלים לפרק קיג] הוא טוב להשמיד עבודת כוכבים.

— זוהר תהלים —

אָמְרוּ הַלְלוּ? אֲלֵא כְּמוֹ שִׁי"ה נִסְתָּר, כִּף שִׁבַּח שְׁמֵשִׁבְּחִים הֵם נִסְתָּרִים, שְׁמֵשִׁבְּחִים לֹא יִדְעֵנוּ מִי הֵם, וְכִף צְרִיף הַכֹּל לִהְיוֹת נִסְתָּר בְּסוּד עֲלִיּוֹן. וְאַחַר שֶׁנִּסְתָּר בְּסוּד עֲלִיּוֹן, גָּלָה וְאָמַר הַלְלוּ עֲבָדֵי ה' הַלְלוּ אֶת שֵׁם ה', מִשּׁוֹם שֶׁזֶהוּ מְקוֹם שֶׁלֹּא נִסְתָּר, כְּאוֹתוֹ עֲלִיּוֹן הַטְּמִיר שֶׁל כָּל הַטְּמִירִים. זֶהוּ מְקוֹם שֶׁנִּקְרָא שֵׁם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוּאֵל ב' ו) אֲשֶׁר נִקְרָא שֵׁם שֵׁם ה'. הִרְאֵנוּ נִסְתָּר שְׁאִינוֹ [זח] גְּלוּי. [השני] נִסְתָּר וְגְלוּי. וּמִשּׁוֹם שֶׁעוֹמֵד בְּהַתְּגַלּוֹת אָמַר, אוֹתָם שְׁמֵשִׁבְּחִים לְאוֹתוֹ מְקוֹם מִי הֵם? וְאָמַר שֶׁהֵם עֲבָדֵי ה' הִרְאוּיִים לְשִׁבַּח אֶת הַמְּקוֹם הַזֶּה.

יְהִי שֵׁם ה' מְבָרָךְ

יְהִי שֵׁם ה' מְבָרָךְ, מֵה שׁוֹנֵה שְׁאָמַר יְהִי? אֲלֵא יְהִי - סוּד הַהִמְשָׁכָה מֵאוֹתוֹ מְקוֹם עֲלִיּוֹן, שֶׁהוּא נִסְתָּר, כְּמוֹ שְׁאָמְרֵנוּ, שֶׁהוּא י"ה, עַד סוּד הַבְּרִית שֶׁהוּא יו"ד תַּחְתּוֹנָה, כְּמוֹ שִׁי"ד הַעֲלִיּוֹנָה, הִרְאֵנוּ שֶׁסוּף. וּמִשּׁוֹם כִּף יְהִי, סוּד הַהִמְשָׁכָה מִטְּמִיר שֶׁל כָּל הַטְּמִירִים עַד הַדְּרָגָה הַתַּחְתּוֹנָה, וּבִדְבַר הַזֶּה מִתְקִיִּם כָּל מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר יְהִי רִקִּיעַ, יְהִי מְאֹרֹת, יְהִי אוֹר. בְּכָל אוֹתָם הַמַּעֲשִׂים שֶׁלְּמַעַלָּה כְּתוּב יְהִי. בְּכָל אוֹתָם מַעֲשִׂים

מִי שְׁמֵשִׁבַּח אֶת הָאֶחָד צְרִיף לְשִׁבְּחוֹ לְפִי כְּבוֹדוֹ וְלְפִי כְּבוֹדוֹ כִּף צְרִיף שִׁבְּחוֹ הַעֲלִיּוֹנָה הַעֲלֵנוּ עֲבָדֵי ה' וְגו' (ק"ג, א): [זוהר ח"א פ' ויחי (דף רלבב):] רַבִּי חִזְקִיָּה פָּתַח וְאָמַר, (תְּהִלִּים קיג) הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ עֲבָדֵי ה' הַלְלוּ אֶת שֵׁם ה'. בְּפִסּוּק זֶה יֵשׁ לְהִתְבּוֹנֵן בּוֹ. כִּיּוֹן שְׁאָמַר הַלְלוּיָהּ, אֲזַלְמָה הַלְלוּ עֲבָדֵי ה', וְאַחַר כִּף הַלְלוּ אֶת שֵׁם ה'? אֲלֵא כִּף שֶׁנִּינּוּ, מִי שְׁמֵשִׁבַּח אֶת [האחד] הָאֶחָד, צְרִיף לְשִׁבְּחוֹ לְפִי כְּבוֹדוֹ, וְלְפִי כְּבוֹדוֹ כִּף צְרִיף שִׁבְּחוֹ. וְשֶׁנִּינּוּ, מִי שְׁמֵשִׁבַּח אֶת הָאֶחָד בְּשִׁבַּח שְׁאִין בּוֹ - הוּא מְגַלֵּה [גלוּי וּמְסַבֵּב] אֶת גְּנוּתוֹ, וְרוֹצֵה לְגַלּוֹת אוֹתוֹ. וְעַל זֶה מִי שֶׁעוֹשֶׂה *הַסֶּפֶד עַל בֶּן אָדָם, צְרִיף כְּפִי כְּבוֹדוֹ וְלֹא יוֹתֵר, שֶׁמִּתּוֹךְ שִׁבְּחוֹ בָּא לְגְנוּתוֹ, וּבְכָל שִׁבְּחַ צְרִיף לְפִי כְּבוֹדוֹ.

הַלְלוּ עֲבָדֵי ה' הַלְלוּ אֶת שֵׁם ה'

בֹּא רְאֵה, הַלְלוּיָהּ, כְּאֵן יֵשׁ שִׁבְּחַ עֲלִיּוֹן שֶׁל רְבוּז הַכֹּל, מְקוֹם שְׁאִין הַעֵיִן שׁוֹלְטֵת בּוֹ לְדַעַת וְלְהִתְבּוֹנֵן [מְקוֹם], שֶׁהוּא טְמִיר שֶׁל כָּל הַטְּמִירִים, וּמִיָּהוּ? י"ה, שֵׁם עֲלִיּוֹן עַל הַכֹּל. וּמִשּׁוֹם כִּף הַלְלוּיָהּ, שִׁבְּחַ וְשֵׁם כְּאֶחָד, כְּלוּלִים כְּאֶחָד, וְכֵאֵן נִסְתָּר הַדְּבַר שְׁאָמַר הַלְלוּיָהּ וְלֹא אָמַר מִי הַלְלוּיָהּ, לְמִי

שֵׁם יְהוָה יִתְנֶהֱמָה: ד רַם עַל כָּל גּוֹיִם יְהוָה יִתְנֶהֱמָה: על השָׁמַיִם כְּבוֹדוֹ: ה מִי בִיהוָה יִתְנֶהֱמָה אֱלֹהֵינוּ הַמְגַבִּיחַ לְשִׁבְתוֹ: ו הַמְשַׁפִּילִי לְרֵאוֹת בְּשָׁמַיִם וּבְאָרְצוֹ: ז מְקוֹמֵי מַעְפָּר דָּל מֵאֲשַׁפֵּת יָרִים אֲבִיוֹן: ח לְהוֹשִׁיבֵי עִם גְּדִיבִים עִם גְּדִיבֵי עַמּוֹ: ט מוֹשִׁיבֵי עֲקֶרֶת הַבַּיִת אִם הַפְּנִים שְׂמֵחָה הַלְלוּיָהּ:

זוהר תהלים

צדיקים בעולם, הרי הוא מסתלק מהם ולא מתגלה להם. המשפילי לראות - בשעה שהצדיקים הם נמצאים בעולם, הקדוש ברוך הוא יורד בדרגותיו כנגד התחתונים להשגיח על העולם, להיטיב להם. שהרי כשאין נמצאים הצדיקים בעולם, הוא מסתלק ומסתיר מהם פנים ולא משגיח עליהם, משום שהצדיקים הם היסוד והקיום של העולם, שכתוב (משלי י) וצדיק יסוד עולם. ועל כן הקדוש ברוך הוא לא גלה את שמו הקדוש, רק לישראל לבדם, שהם חלק גורלו ונחלתו, ואת העולם חלק הקדוש ברוך הוא לממנים מגנים, והנה נתבאר, שכתוב (דברים לב) בהנחל עליון גוים וגו', וכתוב כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו.

עכשו שכינה בין שני צדיקים צדיק למעלה - יוסף הצדיק למטה - בנימין זהו בעל הגבירה וזה המארח

מושיבי עקרת הבית וגו' (קיג, ט): זוהר ח"א פ' בראשית (דף טו.) בא ראה, כתוב

ביהודה (בראשית לו) לכו ונמכרנו לישמעאלים. ובגלל שהוא חטא אל אותו היסוד והפרידו מאותה ארץ עליונה ונתן עצה למכור אותו, משום כך באותו חלק שלו לא היה לו יסוד. וכך שנינו, מה היה חלקו של יהודה? הר הבית ולשכות

שלמטה לא כתוב יהי, משום שסוד זה שהוא (המשכה) מסוד עליון, נסתר כל הנסתרים, לא מתקיים אלא בדברים עליונים שלמעלה, ולא נאמר באותם דברים תחתונים שלמטה. ובזה מתברר השם הקדוש בכל, ועל זה כתוב יהי שם ה' מברך וגו', ממזרח שמש עד מבואו. זה מקום עליון שמאירה ממנו השמש ומאיר לכל, וזהו מקום של הראש העליון הנסתר. ועד מבואו - זהו מקום הקשר שנקשרת בו האמונה פראוי, ומשם יוצאות ברכות לכל, והעולם מכאן נזון, כמו שנתבאר, ומשום כך עומד מקום זה להזון מלמעלה ולהתברך משם, והכל עומד בהתעוררות התחתונה שמעוררים אותם עבדי ה' כשמברכים את השם הקדוש, כפי שאמרנו. ומשום כך שהיא בהתגלות, כתוב הללו עבדי ה' הללו את שם ה'.

בשעה שאין נמצאים צדיקים בעולם הרי הקב"ה מסתלק מהם ולא מתגלה להם

מי כה' אלהינו וגו' (קיג, ט): זוהר ח"א פ' מקץ (דף טז.) פתח ואמר, (תהלים קיג) מי כה' אלהינו

המגביהי לשבת וגו'. מי כה' אלהינו המגביהי לשבת - שהתעלה מעל פסא כבודו, [על כסא כבודו למעלה] ולא התגלה למטה. בשעה שאין נמצאים

— זהו זה תהלים —

מושיבי עקרת הבית - זו רחל שהיא עקר
הבית אם הבנים שמחה - זו לאה

מושיבי עקרת הבית וגו' (קיג, ט): [זוהר ח"א
פ' ויצא (דף קנד.)] וירא ה' כי שנואה
לאה וגו'. רבי אלעזר פתח, (תהלים קיג)
מושיבי עקרת הבית אם הבנים שמחה
הללויה. מושיבי עקרת הבית - זו רחל,
שהיא עקר הבית. אם הבנים שמחה - זו
לאה. דבר אחר מושיבי עקרת הבית - זו
שמטה, שהיא עקר העולם הזה, עליו הוא
מנהג. אם הבנים שמחה - זה היובל, שכל
שמחה וכל חדרה של כל העולמות תלויים
בו, והפסוק הזה הוא הפלל של הכל,
משום שזה כולל הכל בסוד קדוש, ועל זה
סיום הפסוק הללויה.

מושיבי עקרת הבית - זו רחל. אם הבנים
שמחה - זו לאה

מושיבי עקרת הבית וגו' (קיג, ט): [זוהר ח"א
פ' ויצא (דף קנד.)] פתח ואמר,
מושיבי עקרת הבית אם הבנים שמחה
הללויה. אמר רבי תיבא, רוח הקדש
אומרת: מושיבי עקרת הבית - זו רחל. אם
הבנים שמחה - זו לאה. מושיבי עקרת
הבית - זה העולם התחתון. אם הבנים
שמחה [הללויה] - זה העולם העליון.
משום כך הללויה.

כששבים בני העולם ומרבים בזכות לפני
הקב"ה והאם שבה ומכסה על הבנים אז
זה נקרא תשובה

מושיבי עקרת הבית וגו' (קיג, ט): [זוהר ח"א
פ' ויחי (דף ריח.)] למדנו, אמר רבי

ועזרות. ומה היה בחלקו של בנימין,
שהוא צדיק למטה? אולם והיכל ובית
קדש הקדשים. ורצועה יוצאת מחלקו של
יהודה שהיא כלפי מזרח, שהרי גם דגלו
היה ממזרח, ונכנסה לחלקו של בנימין,
ועליה נבנה המזבח, שהרי המזבח חלקו
של יהודה היה, כפי שבארנו (בראשית כט)
ותעמד מלדת, שעמד הכסא על עמודיו,
והוא תומך הרביעי (מלכות), כנגד כנסת
ישראל שהיא רביעית, וכתוב בה (תהלים
קיח) אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה.
ודוד, בנו אחז באותו מזבח, כמו שבארנו
בסוד האמונה, ובנימין הצדיק מצטער
עליו לקרב אותה אליו. זהו שכתוב (דברים
לג) חופף עליו כל היום. משום כך זכה
בנימין הצדיק למטה, ונעשה מארח
לגבורה, זהו שכתוב ופין כתפיו שכן,
שהוא חלקו במערב.

נקרא בית המקדש בית עולמים

ועבשו שכינה בין שני צדיקים. צדיק
למעלה - יוסף הצדיק, למטה -
בנימין. זהו בעל הגבירה, זה המארח.
לכן כתוב (תהלים קיג) מושיבי עקרת הבית,
זה עולם שמתפקדה [ס"א שמתגלה], זו שכינה
תחתונה שהיא עקרת הבית. עקר העולם
הזה רחל בין שני צדיקים למעלה ולמטה.
לכן נקרא בית המקדש בית עולמים.
המזבח של בית עולמים היה בירשתו של
בנימין, אבל כששרתה שכינה בירשתו של
יוסף בשילה, לא קורא לה בית עולמים,
שהרי עולם הוד הוא למעלה ולמטה. אם
הבנים שמחה - זו שכינה, ולכן הללויה.

—== זוהר תהלים ==—

יִצְחָק, כְּתוּב (תהלים קיג) אִם הַבְּנִים שְׂמֵחָה הַלְלוּיָהּ. הָאֵם הַיְדוּעָה. הַבְּנִים מִי הֵם? אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, הָרִי שְׁנִינוּ שֵׁישׁ שְׁנֵי בָנִים לְקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֶחָד זָכַר וְאֶחָד נִקְבָּה. הַזְּכָר נִתֵּן אוֹתוֹ לְיַעֲקֹב, שְׂכָתוּב (שמואל ד) בְּנֵי בְכָרֵי יִשְׂרָאֵל, וְכָתוּב (ישעיה מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאֵר. בַּת נִתְּן לְאַבְרָהָם, שְׂכָתוּב (בראשית כד) וְהָ בִרְךָ אֶת אַבְרָהָם בְּכָל. בַּת הֵיטָה לוֹ לְאַבְרָהָם, וּבְכָל שְׂמָהּ. וְהָאֵם רוֹבֶצֶת עֲלֵיהֶם, שְׂמִינִיקָה אוֹתָם, וְעַל זֶה כְּתוּב לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבְּנִים. וְשְׁנִינוּ, אַל יִרְבֶּה הָאָדָם חֲטָאִיו לְמַטָּה, כְּדֵי שֶׁתִּסְתַּלַּק הָאֵם מֵעַל הַבְּנִים, וְכָתוּב (ויקרא יח) אִמְךָ הוּא לֹא תִגְלֶה עֲרוֹתָהּ. אוֹי לְמִי שְׂמַגְלָה עֲרוֹתָהּ. וְכֹשֶׁשְׁבִים בְּנֵי הָעוֹלָם וּמְרַבִּים בְּזִכְיוֹת לְפָנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהָאֵם שָׂבָה וּמְכַסֶּה עַל הַבְּנִים, אֲזִי זֶה נִקְרָא תְּשׁוּבָה. מַה זֶה תְּשׁוּבָה? זֹאת תְּשׁוּבָה שֶׁל הָאֵם שֶׁשָּׂבָה בְּקִיומָהּ, וְאִזְ כְּתוּב אִם הַבְּנִים שְׂמֵחָה. אִם הַבְּנִים וְדָאִי. וְלִכְּזֶה לֹא יִפְטֹר הָאָדָם מִפְּרִיָהּ וּרְבִיָּה עַד שֶׁמוֹלִיד בֶּן וּבַת.

מִי שֶׁשָּׁפַע בְּמִצְוָה אַחַת שֶׁל הַתּוֹרָה כְּמִי שֶׁשָּׁפַע בְּגוֹף הַמְּלָךְ

מוֹשִׁיבֵי עֲקָרַת הַבַּיִת וְגו' (ק"ג, ט): [זוהר ח"ב פ' יתרו (דף פ"ה):] כְּמוֹ שֶׁשְׁנִינוּ, כָּל מִצְוֹת הַתּוֹרָה אַחֲזוּזוֹת בְּגוֹף הַמְּלָךְ, (במלך הקדוש העליון) מֵהֵן בְּרֵאשׁ הַמְּלָךְ, וּמֵהֵן בְּגוֹף, וּמֵהֵן בִּיְדֵי הַמְּלָךְ, וּמֵהֵן בְּרַגְלָיו, וְאִין מִי שִׁיּוּצָא מִגּוֹף הַמְּלָךְ הַחוּצָה. וְלִכְּזֶה מִי שֶׁשָּׁפַע בְּמִצְוָה אַחַת שֶׁל הַתּוֹרָה, כְּמִי שֶׁשָּׁפַע בְּגוֹף הַמְּלָךְ, כְּמוֹ שְׂכָתוּב (ישעיה ס) וַיִּצְאוּ וְרָאוּ בְּפָגְרֵי הָאֲנָשִׁים הַפְּשָׁעִים בֵּי, בֵּי מִמֶּשׁ. אוֹי לְרָשָׁעִים שְׁעוּבָרִים עַל מִצְוֹת הַתּוֹרָה וְלֹא יוֹדְעִים מַה הֵם עוֹשִׂים.

שְׂאֵמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, אוֹתוֹ מְקוּם שֶׁהוּא חֲטָא אֵלָיו, אוֹתוֹ מְקוּם מִמֶּשׁ מְגַלָּה חֲטָאוֹ. (ואמר רבי שמעון, הקדוש ברוך הוא ממש מגלה חטאו) חֲטָא בְּקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא - הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְגַלָּה חֲטָאוֹ, שְׂכָתוּב (איוב כ) יִגְלוּ שָׁמַיִם עֲוֹנוֹ וְאַרְץ מִתְקוּמָמָה לוֹ. יִגְלוּ שָׁמַיִם עֲוֹנוֹ - זֶה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְאַרְץ מִתְקוּמָמָה לוֹ - זֶה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא (וּ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל). שְׁנִינוּ, שְׂמֵיִם מְגַלִּים חֲטָאוֹ שֶׁל אָדָם, וּבִשְׁעָה שֶׁהוּא מְגַלָּה חֲטָאוֹ, אָרְץ עוֹשֶׂה דִין הָאָדָם, שְׂכָתוּב וְאַרְץ מִתְקוּמָמָה לוֹ, לַעֲשׂוֹת בּוֹ דִין. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, שְׁנִינוּ מִשְׁמוֹ שֶׁל רַבִּי שְׂמַעוֹן, בְּשָׁעָה שֶׁנִּתְּנָה תּוֹרָה, הָאֵם וְהַבְּנִים נִמְצְאוּ בְּשִׁלְמוֹת, שְׂכָתוּב (תהלים קיג) אִם הַבְּנִים שְׂמֵחָה. אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ. אֲנֹכִי, כְּמוֹ שֶׁשְׁנִינוּ, בַּת הֵיטָה לוֹ לְאַבְרָהָם אֲבִינוּ. הִיא שְׂכִינָה, וְזוֹ בַת. ה' אֱלֹהֶיךָ, שְׂכָתוּב בְּנֵי בְכָרֵי יִשְׂרָאֵל. וְכָתוּב (משלי ג) עֵץ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בָּהּ. הִנֵּה בֶן. אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, שְׂכָתוּב (ויקרא כה) יוֹבֵל הוּא קָדֵשׁ תִּהְיֶה לָּכֶם. וְכָתוּב אִם הַבְּנִים שְׂמֵחָה. וְקָדֵשְׁתֶּם אֶת שְׁנַת הַחֲמִשִּׁים שָׁנָה וּקְרַאתֶם דְּרוֹר. הָרִי אִם וּבָנִים. יוֹשְׁבֵת הָאֵם, יוֹשְׁבִים הַבְּנִים. (והעולמות) כָּלֶם בְּשִׁמְחָה בְּשִׁלְמוֹת, וְעַל זֶה כְּתוּב אִם הַבְּנִים שְׂמֵחָה. נִעְבְּרָה הָאֵם - כָּלֶם נִעְבְּרִים מִמְּקוּמָם. וְכָתוּב (דברים כב) לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבְּנִים. וְשְׁנִינוּ, לֹא יַעֲשֶׂה אָדָם חֲטָאִים לְמַטָּה, כְּדֵי שֶׁתַּעֲבֹר הָאֵם מֵעַל הַבְּנִים. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הַכֹּל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. הַכֹּל הוּא. הַכֹּל אֶחָד. וְהַדְּבָרִים הַלְלוּ הַתְּגִלוֹת לְקוֹצְרֵי הַשְּׂדֵה. אֲשֶׁרֵיהֶם בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

מִי שֶׁשָּׁפַע בְּמִצְוָה אַחַת שֶׁל הַתּוֹרָה כְּמִי שֶׁשָּׁפַע בְּגוֹף הַמְּלָךְ

מוֹשִׁיבֵי עֲקָרַת הַבַּיִת וְגו' (ק"ג, ט): [זוהר ח"ב פ' יתרו (דף פ"ה):] כְּמוֹ שֶׁשְׁנִינוּ, כָּל מִצְוֹת הַתּוֹרָה אַחֲזוּזוֹת בְּגוֹף הַמְּלָךְ, (במלך הקדוש העליון) מֵהֵן בְּרֵאשׁ הַמְּלָךְ, וּמֵהֵן בְּגוֹף, וּמֵהֵן בִּיְדֵי הַמְּלָךְ, וּמֵהֵן בְּרַגְלָיו, וְאִין מִי שִׁיּוּצָא מִגּוֹף הַמְּלָךְ הַחוּצָה. וְלִכְּזֶה מִי שֶׁשָּׁפַע בְּמִצְוָה אַחַת שֶׁל הַתּוֹרָה, כְּמִי שֶׁשָּׁפַע בְּגוֹף הַמְּלָךְ, כְּמוֹ שְׂכָתוּב (ישעיה ס) וַיִּצְאוּ וְרָאוּ בְּפָגְרֵי הָאֲנָשִׁים הַפְּשָׁעִים בֵּי, בֵּי מִמֶּשׁ. אוֹי לְרָשָׁעִים שְׁעוּבָרִים עַל מִצְוֹת הַתּוֹרָה וְלֹא יוֹדְעִים מַה הֵם עוֹשִׂים.

קיד א בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם בֵּית יַעֲקֹב מֵעַם לְעֹז: ב הִוְתָּה יְהוּדָה לְקָדְשׁוֹ
 יִשְׂרָאֵל מִמְּשֻׁלֹתָיו: ג הַיָּם רָאָה וַיִּנָּס תִּירָדְדִן יִסָּב לְאַחֹר: ד הַתְּהוֹמִים רָקְדוּ
 בְּאֵילִים גְּבַעוֹת כְּבָנֵי צֹאן: ה מַה לָּךְ הַיָּם כִּי תִנּוּס תִּירָדְדִן תִּסָּב לְאַחֹר: ו הַתְּהוֹמִים

שימוש תהלים

למי שקונה ומוכר

בצאת ישראל (קיד, א): [שימוש תהלים לפרק קיד] לכאן דזבין ומזבין. כתוב בחנותא. ותצלית. ושם שלו הוא א"ה.

זוהר תהלים

(דף ר"ד) אָמַר רַבִּי יִיסָא, מִי שְׁמוֹקִיר שֵׁם רְבוּנוּ בְּזָה וְשׁוֹמֵר זֶה, זֹכֶה שְׂוִיקֵר אוֹתוֹ רְבוּנוּ עַל הַכֹּל. מַנִּין לָנוּ? מִיּוֹסֵף, שְׁכַתּוּב (בראשית מא) וַיִּרְכַּב אוֹתוֹ בְּמִרְכַּבַּת הַמִּשְׁנָה אֲשֶׁר לוֹ, וְכַתּוּב וַנִּתּוֹן אוֹתוֹ עַל כָּל אֶרֶץ מִצְרַיִם. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא כְּשֶׁעָבְרוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּם, אַרוֹנוּ שֶׁל יוֹסֵף נִכְנַס בְּפָנִים בְּהַתְחַלָּה, וְלֹא הָיוּ הַמַּיִם עוֹמְדִים עַל עַמּוּדָם לְפָנָיו. זֶהוּ שְׁכַתּוּב (תהלים קיד) הַיָּם רָאָה וַיִּנָּס. מַה זֶה וַיִּנָּס? אֲלֵא רָאָה אוֹתוֹ שְׁכַתּוּב בּוֹ (בראשית ט) וַיִּנָּס וַיֵּצֵא הַחוּצָה. בֵּא וְרָאָה, זֹכֶה לְכָבוֹד בְּחַיָּיו וְזֹכֶה לְכָבוֹד בְּמִיתָתוֹ. בְּחַיָּיו מְדוּעָ? בְּגַלֵּל אוֹתוֹ זָמַן שְׁלֵא רָצָה לְהִתְדַבֵּק בָּהּ, שְׁכַתּוּב (ס) וַיִּמָּאן וַיֹּאמֶר אֵל אֲשֶׁת אֲדָנָיו וְכַתּוּב, וְלֹא שָׁמַע אֵלֶיהָ לְשִׁכַּב אֲצִלָּהּ לְהִיּוֹת עִמָּהּ. בְּגַלֵּל זֶה זָכָה בְּזֶה הָעוֹלָם. כִּיּוֹן שְׁכַתּוּב וַתִּתְפַּשְׁהוּ בְּכַבְדּוֹ, וְכַתּוּב וַיִּנָּס וַיֵּצֵא הַחוּצָה, זָכָה לְבִסּוֹף שְׁנִכְנַס לְתוֹךְ מַחְצָה עַלְיוֹנָה, וְכִךְ רְאוּי לוֹ - אֶת שְׁלוֹ לְקַח בְּזֶה הָעוֹלָם, וְאֶת שְׁלוֹ לְקַח בְּעוֹלָם הָאַחֵר.

בְּשַׁעָה שֶׁהִקְבִּ"ה הִתְגַּלָּה בְּהַר סִינַי הִזְדַּעְזַע הָהָר וּבְשַׁעָה שֶׁסִּינַי הִזְדַּעְזַע כָּל שְׂאֵר הָרֵי הָעוֹלָם הִזְדַּעְזְעוּ וְהָיוּ עוֹלָיִם וַיִּוְרְדִים

מַה יָּרָה הַיָּם כִּי תִנּוּס וַיִּנָּס (קיד, ה): [זוהר ח"ב

כִּיּוֹן שֶׁרָאָה הַיָּם אֶת אַרוֹנוֹ שֶׁל יוֹסֵף מִיַּד נִבְקַע וְהָיָה יְבֵשָׁה

הַיָּם רָאָה וַיִּנָּס וַיִּגוֹ' (קיד, ג): [זוהר ח"ב פ' פקודי (דף ר"ד)] פָּתַח וְאָמַר, (וינה א) וַיֹּאמְרוּ אֲלֵינוּ הַגִּידָה נָא לָנוּ בְּאֲשֶׁר לָמִי הִרְעָה הַזֹּאת לָנוּ וַיִּגוֹ'. בְּפָסוּק הַזֶּה יֵשׁ לְהִתְבוּנָן, כָּלֵם שְׁאֵלוֹ בְּסוּד הַחֲכָמָה, שְׁכַתּוּב הַגִּידָה נָא לָנוּ בְּאֲשֶׁר לָמִי. בְּאֲשֶׁר - שְׁאֵלוֹ בְּסוּד הַחֲכָמָה. כָּאֵן שְׁאֵלוֹ סוּד שֶׁהוּא בְּגַלְיָה, לְדַעַת אִם בָּא מִזְרַעוֹ שֶׁל יוֹסֵף, שְׁכִיּוֹן שֶׁרָאָה הַיָּם אֶת אַרוֹנוֹ, מִיַּד נִבְקַע וְהָיָה יְבֵשָׁה, שְׁכַתּוּב (תהלים קיד) הַיָּם רָאָה וַיִּנָּס. הַיָּם רָאָה אֶת אוֹתוֹ שְׁכַתּוּב בּוֹ (בראשית ט) וַיִּנָּס וַיֵּצֵא הַחוּצָה. מִיַּד - הִירָדְדִן יִסָּב לְאַחֹר. וְעַל כֵּן שְׁאֵלוֹ אוֹתוֹ בְּאֲשֶׁר, שְׁכַתּוּב בּוֹ בְּיוֹסֵף, בְּאֲשֶׁר אֶת אֲשֶׁתוֹ. אִם בָּאתָ מֵאוֹתוֹ הַזֶּרַע, הִתְפַּלֵּל שִׁישְׁתַּק הַיָּם מֵאַתָּנוּ. לָמִי - וְאִם בָּאתָ מִזְרַעוֹ שֶׁל יַעֲקֹב, שְׁכַתּוּב בּוֹ (סם לב) לָמִי אֲתָה וְאַנְהָ תִלְךְ. וְהֵם הָיוּ מְלֹאכִים קְדוֹשִׁים שֶׁשָּׁלַח בְּשְׁלִיחוֹתוֹ וַנְּצַל מֵאוֹתָהּ צָרָה. הִתְפַּלֵּל לְרַבּוֹנָךְ, וַיִּשְׁלַח מְלֹאכֹו וַנְּצַל מֵאוֹתָהּ צָרָה.

מַה זֶה וַיִּנָּס? אֲלֵא רָאָה אוֹתוֹ שְׁכַתּוּב בּוֹ וַיִּנָּס וַיֵּצֵא הַחוּצָה

הַיָּם רָאָה וַיִּנָּס וַיִּגוֹ' (קיד, ג): [זוהר ח"ג פ' פנחס

תִּרְקְדוּ בְּאֵילִים גְּבֻעוֹת כִּבְנֵי צֶאֱן: ז מִלְּפָנַי אֲדוֹן חוּלֵי אֶרֶץ מִלְּפָנַי אֱלֹהֵי יַעֲקֹב:
ח הַהִפְכִי הַצּוּר אָגַם מִיָּם חֲלָמִישׁ לְמַעֲנֵנוּ מִיָּם:

זוהר תהלים

[פ' הַמִּזְמוֹר (דף ס"ד:)] עוֹד אָמַר רַבִּי אַבָּא, מִיָּם בְּכָל מְקוֹם, הָרִי יְדוּעַ, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְעוֹרֵר בַּצּוּר הַזֶּה לְהוֹרִיק מִיָּם, שֶׁהָרִי לֹא רָאוּי [אלא מַגְדִּילָהּ], וְזֶהוּ אוֹת וְנֹס שֶׁל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְעַל זֶה שִׁבַּח דָּוִד וְאָמַר, (תהלים קיד) הַהִפְכִי הַצּוּר אָגַם מִיָּם וְגו'. וּמִשְׁמַע הַהִפְכִי, שֶׁהָרִי אֵין דְּרָךְ הַצּוּר בְּכָף. וְעַל זֶה בַּצּוּר הַעֲלִיּוֹן הוֹצִיא מִיָּם מִמְּקוֹם שֶׁלְמִטָּה. וּמָה שָׁמוּ שֶׁל אוֹתוֹ שֶׁלְמִטָּה? סְלַע, שֶׁכְּתוּב וְהוֹצֵאתָ לָהֶם מִיָּם מִן הַסְּלַע. וּבִמָּה הוֹצִיא הַסְּלַע הַזֶּה מִיָּם? בְּכַח הַצּוּר שֶׁלְמַעְלָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, הַצּוּר תָּמִים פְּעָלוֹ, מָה מִשְׁמַעוֹ שֶׁל הַצּוּר תָּמִים פְּעָלוֹ? שֶׁהִתְהַפֵּךְ הַצּוּר לַעֲשׂוֹת פְּעָלוֹ שֶׁל תָּמִים. וּמִיָּהוּ הַתָּמִים? אַבְרָהָם, שֶׁכְּתוּב בּוֹ (בראשית יז) הִתְהַלַּךְ לְפָנַי וְהָיָה תָּמִים. וְזֶהוּ הַהִפְכִי הַצּוּר אָגַם מִיָּם, וּמִשְׁמַע תָּמִים פְּעָלוֹ, וְזֶה אַבְרָהָם. בְּשַׁעַר זֶה הוֹפֵךְ הַצּוּר לְתָמִים. בְּשַׁעַר שְׁנֵיָה אַחֲרָת, כְּשֶׁרָצָה [כַּשְׁנַעַשׂ] מִשָּׂה לְהוֹצִיא מִיָּם בַּצּוּר הַזֶּה, בַּחֲטָאֵי יִשְׂרָאֵל לֹא חָזַר לְתָמִים כְּמוֹ בַּהֲתַחֲלָה. בְּאוֹתוֹ זְמַן הִתְרַעַם מִשָּׂה וְאָמַר, צוּר יִלְדֶךָ תְּשִׁי. כְּלוֹמַר, הַחֲלִשְׁתָּ אוֹתוֹ מִמָּה שֶׁהָיָה בַּתְּחִלָּה, שֶׁבִּשְׁבִּילֶךָ לֹא נִמְצָא עֲכָשׁוֹ תָּמִים, וְנַעֲשֶׂה [בו] דִּין, מָה שֶׁלֹּא הָיָה בִּימֵי יִלְדֶךָ, כְּלוֹמַר עֲלוּמִיךָ.

פ' יתרו (דף פ"ט:)] שְׁנִינּוּ, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּשַׁעַר שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הִתְגַּלָּה בְּהַר סִינַי, הַזְדַּעְזַע הָהָר, וּבְשַׁעַר שְׁסִינֵי הַזְדַּעְזַע, כָּל שָׂאֵר הָרֵי הָעוֹלָם הַזְדַּעְזְעוּ וְהָיוּ עוֹלִים וַיּוֹרְדִים, עַד שֶׁהוֹשִׁיט הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יְדוּ עֲלֵיהֶם וְהִתִּישְׁבוּ, וְקוֹל יוֹצֵא וּמְכַרִּיז, (תהלים קיד) מָה לָּךְ הָיִם כִּי תִגּוֹס הַיַּרְדֵּן תִּסַּב לְאַחֹר, הַהָרִים תִּרְקְדוּ כְּאֵילִים וְגו'. וְהֵם שְׂבִים וְאוֹמְרִים, מִלְּפָנַי אֲדוֹן חוּלֵי אֶרֶץ. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מִלְּפָנַי אֲדוֹן - זוֹ הָאֵם, שֶׁכְּתוּב אִם הַבָּנִים שִׁמְחָה. חוּלֵי אֶרֶץ - זוֹ הָאֵם הַתַּחֲתוֹנָה. מִלְּפָנַי אֱלֹהֵי יַעֲקֹב - זֶהוּ הָאָב, שֶׁכְּתוּב בְּנֵי כְּכָרִי יִשְׂרָאֵל. וְעַל זֶה כְּתוּב בְּעֵטְרָה שֶׁעֲטָרָה לוֹ אִמוֹ. מָה זֶה בְּעֵטְרָה? אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כְּכָתוּב (שְׁמוּאֵל א כג) וְשָׂאוֹל וְאַנְשָׁיו עֲטָרִים אֶל דָּוִד. מִשׁוּם שֶׁמִּתְעַטֵּר בְּלֶכֶן וּבְאָדָם וּבְיָרֵק, בְּכָל הַגְּוֹנִים שֶׁכֻּלָּם כְּלוּלִים בּוֹ וּמְקַפִּים בּוֹ. אָמַר רַבִּי יְהוֹנָדָה, בְּעֵטְרָה שֶׁעֲטָרָה לוֹ אִמוֹ, מִי זוֹ הַעֲטָרָה? שֶׁכְּתוּב (ישעיהמט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּךְ אֲתַפְּאֵר, וְכְתוּב (שם) וּבֵית תַּפְּאֲרָתִי אֲפָאֵר.

הַצּוּר תָּמִים פְּעָלוֹ מָה מִשְׁמַעוֹ שֶׁל הַצּוּר תָּמִים פְּעָלוֹ? שֶׁהִתְהַפֵּךְ הַצּוּר מִיָּם לַעֲשׂוֹת פְּעָלוֹ שֶׁל תָּמִים

הַהִפְכִי הַצּוּר אָגַם מִיָּם וְגו' (קיד, ח): [זוהר ח"ב

קטו א לא לנו יהוה **ב** לא לנו כי לשמך תן כבוד על חסדך על אמתך:
 ב למה יאמרו הגוים איה נא אלהיהם **ג** ואלהינו **ד** בשמים
 כל אשר חפץ עשה: **ה** עצביהם פסף וזהב מעשה ידי אדם: **ו** פה להם ולא
 ידברו עינים להם ולא יראו: **ז** אוזנים להם ולא ישמעו אף להם ולא יריחון:
ח ידיהם ולא ימישון רגליהם ולא יתלכו לא יתנו בנרונם: **ט** כמותם יהיו עשיהם
 כל אשר ביטח בהם: **י** ישראל ביטח ביהוה **יא** עזרם ומגנם הוא: **יב** בית
 אהרן ביטחו ביהוה **יג** עזרם ומגנם הוא: **יד** יראי יהוה **יט** ביטחו
 ביהוה **כ** עזרם ומגנם הוא: **כא** יבִרְנו יבִרְךָ יבִרְךָ אֵת בֵּית

— שִׁמוּשׁ תְּהִלִּים —

להתוכח עם המינים

לא לנו (קטו, א): [שימוש תהלים לפרק קטו] זה המזמור הוא טוב בבואך להתוכח בדת נגד עובדי
 ע"ג.

— זוהר תהלים —

שכשמתברכים אלו בתחלה, ומברכה זו
 מתברכות. אלא במה בארנו יברך את בית
 ישראל? אלא הקדוש ברוך הוא נתן
 תוספת ברכות לזכר שנושא, משום
 שמתברכת ממנו האשה, וכן בכל מקום
 נותן הקדוש ברוך הוא תוספת ברכות לזכר
 שנושא, משום שמתברך ממנו אשתו, וכן
 בכל מקום נותן הקדוש ברוך הוא תוספת ברכות
 לזכר שנשא כדי שתתברך ממנו הנקבה מאותה
 תוספת הברכות. כיון שנשא האדם, נתן
 לו שני חלקים, אחד לו ואחד לנקבתו,
 והוא נוטל הכל - חלקו וחלק נקבתו.

ה' זכרנו יברך - אלו הגברים יברך את בית
 ישראל - אלו הנשים משום שזכרים
 צריכים להתברך בתחלה ואחר כך נשים

ה' זכרנו יברך וגו' (קטו, יב): [זוהר ח"א פ' ויחי
 (דף רלג.)] וזכרכם ביום ההוא לאמור. רבי
 יוסי פתח ואמר, (תהלים קטו) ה' זכרנו יברך
 יברך את בית ישראל וגו'. ה' זכרנו יברך -
 אלו הגברים. יברך את בית ישראל - אלו
 הנשים. משום שזכרים צריכים להתברך
 בתחלה, ואחר כך נשים, ונשים לא
 מתברכות אלא מברכת הזכרים,
 שכשזכרים מתברכים, אז מתברכות
 הנשים. ואם תאמר מזה שכתוב (ויקרא טז)
 וכפר בעדו ובעד ביתו, שצריך לכפר עליו
 בתחלה ואחר כך על ביתו, משום
 שמתברך ממנו. בא ראה שנשים לא
 מתברכות אלא רק מגברים,

ה' זכרנו יברך - אלה הגברים שהיו עולים
 בחשבון במדבר ונקב"ה מברך אותם
 ומוסיף עליהם בכל זמן

ה' זכרנו יברך וגו' (קטו, יב): [זוהר במדבר פ'

יִשְׂרָאֵל יְבָרְךָ אֶת בֵּית אֲהֲרֹן: יג יְבָרְךָ יְרָאִי וְהַזֹּהַר הַקְּטָנִים עִם הַגְּדֹלִים:

זוהר תהלים

לְקַח מֵהֶם, וְהָרִי פִּרְשׁוּהָ, וְהַחֲשׁוּבֹן לֹא הָיָה עַד שֶׁנֶּאֱסַף כָּל אוֹתוֹ הַכֹּפֶר וְעָלָה לְחֲשׁוּבֹן. וּבַתְּחִלָּה מְבָרְכִים אֶת יִשְׂרָאֵל, אַחֵר כֶּף מוֹנִים אוֹתוֹ כֹּפֶר, אַחֵר כֶּף חוֹזְרִים וּמְבָרְכִים אֶת יִשְׂרָאֵל. נִמְצָא שִׁישְׂרָאֵל מְתַבְרָכִים בַּתְּחִלָּה וּבִסּוּף, וְלֹא עוֹלָה בָהֶם מִגִּפָּה. לָמָּה הַמִּגִּפָּה עוֹלָה בְּמַנְיָן? אֵלָּא מִשׁוּם שֶׁבְרָכָה לֹא שׁוֹרָה בְּמַנְיָן. כִּינּוּן שֶׁמִּסְתַּלְקֶת הַבְּרָכָה, הַצֵּד הָאֲחֵר שׁוֹרָה עָלָיו, וְיָכוֹל לְהַנְזֹק. בְּגִלְל זֶה בְּמַנְיָן לֹקְחִים כֹּפֶר וּפְדִיּוֹן, לְסַלֵּק אוֹתוֹ מֵהֶם. יְבָרְךָ אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל - אֵלֹהֵי הַנְּשִׁים, שְׁלֹא עוֹלוֹת בְּמַנְיָן. יְבָרְךָ אֶת בֵּית אֲהֲרֹן - שֶׁהֵם מְבָרְכִים אֶת הָעָם בְּעֵינַי טוֹבָה וּבִלְבָב טוֹב וּבְאֵהֱבַת הַלֵּב. אֶת בֵּית אֲהֲרֹן - כֶּף גַּם הַנְּשִׁים (שלהם), שֶׁמִּתְבָּרְכוֹת בַּבְּרָכָה (שלהם).

חֲדָשׁ הַשָּׁנִי, שֶׁהוּא זִיו בְּרָכוֹת הָעוֹלָם

יְבָרְךָ יְרָאִי ה' - אֵלֹהֵי הַלְלוּיִם, וְכֻלָּם מְתַבְּרָכִים, כִּי הֵם יְרָאִים מִהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. הַקְּטָנִים עִם הַגְּדֹלִים - אֵף עַל גַּב שְׁלֹא עוֹלִים בְּמַנְיָן. בֹּא רְאֵה, לֹא נִמְצָא מַנְיָן בְּיִשְׂרָאֵל שֶׁהַתְּבָרְכוֹ בּוֹ כְּמַנְיָן זֶה, שֶׁמַּנְיָן זֶה לְהַתְּבָרְךָ הִיָּה, וְלִהְיוֹת שְׁלֵמוֹת הָעוֹלָמִים הִיָּה, וּבִמְקוֹם שֶׁהַבְּרָכוֹת יוֹצְאוֹת נִמְנוּ, שֶׁכְּתוּב בְּאַחַד לְחֲדָשׁ הַשָּׁנִי, שֶׁהוּא זִיו בְּרָכוֹת הָעוֹלָם, שֶׁמִּמֶּנּוּ יוֹצֵא זִיו לְעוֹלָם. וְעַל זֶה נִקְרָא חֲדָשׁ זִי"ו, שֶׁהִזִּיר שֶׁל הַכֹּל יוֹצֵא מִמֶּנּוּ, וְעַל זֶה כְּתוּב (תהלים קלד) יְבָרְךָ ה' מִצִּיּוֹן, וְהַכֹּל דָּבָר אֶחָד, וְכְתוּב (שם קלג) כִּי שָׁם צִוָּה ה' אֶת הַבְּרָכָה וְגו'.

במדבר (ד ק"ז): רַבִּי יִצְחָק פָּתַח, (תהלים קטו) ה' זָכְרָנוּ יְבָרְךָ יְבָרְךָ אֶת בֵּית וְגו'. ה' זָכְרָנוּ יְבָרְךָ - אֵלֹהֵי הַגְּבָרִים, שֶׁהֵיוּ עוֹלִים בְּחֲשׁוּבֹן בְּמִדְבָּר, וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְבָרְךָ אוֹתָם וּמוֹסִיף עֲלֵיהֶם בְּכָל זְמַן. בֹּא רְאֵה, מִי שֶׁאוֹמֵר שֶׁבַח חִבְרוֹ, שֶׁל בְּנֵי, אוֹ שֶׁל מִמּוֹנֵי - צָרִיךְ לְבָרְכוֹ וְלְהוֹדוֹת עָלָיו בְּבְרָכוֹת. מַנְיָן לָנוּ? מִמַּשָּׁה, שֶׁכְּתוּב (דברים א) וְהִנֵּנְכֶם הַיּוֹם כְּכּוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם לְרַב. אַחֵר כֶּף מֵהַ פְּתוּב? ה' אֵלֹהֵי אֲבוֹתֵכֶם יִסַּף עֲלֵיכֶם כְּכֶם אֶלֶף פְּעָמִים וְגו'. שְׁתֵּי בְרָכוֹת הֵיוּ: אַחַת - ה' אֵלֹהֵי אֲבוֹתֵכֶם, הָרִי אַחַת. אַחֵר כֶּף - וְיְבָרְךָ אֶתְכֶם כְּאִשֶּׁר דָּבָר לְכֶם. לְהוֹדוֹת עֲלֵיהֶם, בְּרָכוֹת עַל בְּרָכוֹת. וְאִם הוּא מוֹנֵה אֶת שֶׁבַח חִבְרוֹ וְלֹא מוֹדֵה עָלָיו בְּרָכוֹת - הוּא נִתְפָּס בַּתְּחִלָּה מִלְּמַעְלָה. וְאִם הוּא מְבָרְךָ אוֹתוֹ - הוּא מְתַבְּרָךְ מִלְּמַעְלָה. וְהַבְּרָכָה צָרִיךְ לְבָרְךָ אוֹתָהּ בְּעֵינַי טוֹבָה, וְלֹא בְּעֵינַי רָעָה. וּבְכָל רוּצָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵהֱבַת הַלֵּב. וְמֵה מִי שֶׁמְבָרְךָ אֶת חִבְרוֹ, רוּצָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שִׁיְבָרְךָ אוֹתוֹ בְּעֵינַי טוֹבָה, בְּלֵב טוֹב - מִי שֶׁמְבָרְךָ אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה שֶׁצָּרִיךְ עֵינַי טוֹבָה וְלֵב טוֹב וְאֵהֱבַת הַלֵּב. בְּגִלְל זֶה, (שם ו) וְאֵהֱבַת אֶת ה' אֵלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וְגו'.

יְבָרְךָ אֶת בֵּית אֲהֲרֹן - שֶׁהֵם מְבָרְכִים אֶת הָעָם בְּעֵינַי טוֹבָה וּבִלְבָב טוֹב

בֹּא רְאֵה, הָרִי פִּרְשׁוּהָ, אֵינן הַבְּרָכָה שְׁלֵמַעְלָה שׁוֹרָה עַל דָּבָר שֶׁנִּמְנָה. וְאִם תֹּאמַר, יִשְׂרָאֵל אֵיךְ נִמְנוּ? אֵלָּא כֹּפֶר

יֵד יִסֵּף יְהוָה לְיָמָיו עֲלֵיכֶם וְעַל בְּנֵיכֶם: מו בְּרוּכִים אַתֶּם לַיהוָה
 עֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: מו הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לַיהוָה וְהָאָרֶץ נָתַן לַבְּנֵי אָדָם: ז' לֹא
 הַמָּתִים יִהְלְלוּ יְהוָה וְלֹא כָּל יִרְדֵי הַיָּמָה: יח וְאַנְחֵנוּ נִבְרָךְ יְהוָה מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם
 הַלְלוּיָהּ:

זוהר תהלים

הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לַה' - יִשְׁנוּ ב' עֲנִינֵי שָׁמַיִם
 לְמַעַלְהָ וּלְמַטָּה מִמֶּנּוּ
 הַעֲשִׂירֵי הוּא
 הַעֲקָרָה.

דוד המלך הוא חי והקרבה שלו לחי
 העולמים

לֹא הַמָּתִים יִהְלְלוּ יְהוָה וְגו' (קטו, יז): [זוהר ח"א
 פ' ויגש (דף טז:)] ומשום כך אמר לא
 המתים יהללו יהוה. לא המתים, משום
 שצריך לשבח חי לחי. ומת לחי לא כן,
 שכתוב לא המתים יהללו יהוה, ואנחנו נברך
 יהוה, שהרי אנו חיים, ואין לנו חלק בצד
 המות כלל. חזקיהו אמר, (ישעיה לח) חי חי
 הוא יודך כמוני, משום שחי מתקרב לחי.
 דוד המלך הוא חי, והקרבה שלו לחי
 העולמים, ומי שנקרב אליו הוא חי,
 שכתוב ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים
 כלכם היום, וכתוב ובניהו בן יהוידע בן
 איש חי רב פעלים מקבצאל.

הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לַה' וְגו' (קטו טז): [זוהר שמות
 (דף טז:)] פָּתַח רַבִּי אַבָּא וְאָמַר,

כתוב (תהלים קטו) הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לַה' וְהָאָרֶץ
 נָתַן לַבְּנֵי אָדָם. בפסוק הזה יש להתבונן,
 וכך צריך לומר: הַשָּׁמַיִם לַה', וְהָאָרֶץ נָתַן
 לַבְּנֵי אָדָם. מה זה הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם? אֵלָּא
 כָּאֵן יֵשׁ לְהַתְּבוֹנֵן, מִשּׁוּם שֶׁיֵּשׁ שָׁמַיִם וַיֵּשׁ
 שָׁמַיִם. שָׁמַיִם לְמַטָּה, וְאָרֶץ לְמַטָּה מֵהֶם.
 שָׁמַיִם לְמַעַלְהָ, וְאָרֶץ לְמַטָּה מֵהֶם. וְכָל
 הַדְּרָגוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת וְהַתְּתוֹנוֹת כֵּלָּן כְּמוֹ
 זֶה, אֵלֶּה בְּאֵלֶּה. שָׁמַיִם לְמַטָּה, הֵם עֹשֶׂר
 יְרִיעוֹת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שם קד) נוֹטָה שָׁמַיִם
 כִּירִיעָה. וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עֹשֶׂה אוֹתָם
 וְאֵת הַמַּחְנוֹת שֶׁבְּתוֹכָם לְהַנְהִיג אֶת הָאָרֶץ
 הַתְּתוֹנָה. הַתְּשִׁיעֵי מְנַהִיג אֶת הַתְּתוֹנִים,

קטז א אהבתי כי ישמע יהוה את קולי תחנוני: ב כי הטה אָזְנוֹ לִי
 וּבִיטִי אֶקְרָא: ג אֶפְפוֹנֵי חֲבֵלֵי מוֹת וּמִצָּרֵי שְׂאוֹל מִצְאוּנֵי צָרָה וַיִּגְזֹן
 אֶמְצֵא: ד וּבִשְׁם יְהוָה אֶקְרָא אֵנָה יְהוָה מִלְטָה נַפְשִׁי: ה חֲנֹן
 יְהוָה וְצַדִּיק וְאֱלֹהֵינוּ מֵרַחֵם: ו שֹׁמֵר פְּתָאִים יְהוָה דְּלוֹתָי
 וְלִי יְהוֹשִׁיעַ: ז שׁוֹבֵי נַפְשִׁי לְמִנְחֹיכֵי כִי יְהוָה נִמְלַע עָלֶיכֶם: ח כִּי חֲלַצְתָּ
 נַפְשִׁי מִמָּוֶת אֶת עֵינֵי מִן דְּמָעָה אֶת רַגְלֵי מִדְּחִי: ט אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי יְהוָה
 בְּאַרְצוֹת חַיִּים: י הֵאֱמַנְתִּי כִי אֲדַבֵּר אֲנִי עֲנִיתִי מְאֹד: יא אֲנִי אֲמַרְתִּי בַחֲפוּזִי כָּל
 הָאָדָם כֹּזֵב: יב מָה אָשִׁיב לַיהוָה כָּל תְּגִמּוּלוֹהֵי עָלַי: יג בּוֹס יְשׁוּעוֹת אֲשָׂא

שלא ימות ממיתה משונה

אהבתי כי ישמע (קטז, א): [שימוש תהלים לפרק קטז] האומרו תדיר לא ימות ממיתה משונה ולא
 ממיתה פתאומית.

זוהר תהלים

הקדש באה הנשמה להאיר על הגוף
 האפל, כדי להוליכו בדרך ישרה ולעבד
 עבודתו ורצון בוראו, לבא למחר ולטל
 שָׁכְרוּ

כמה חביבה היא הנשמה הנתונה מתחת
 כסא הכבוד ממקום הקדש מארצות
 החיים

אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי ה' וְגו' (קטז, ט): [זוהר חדש פ'
 נח, מדרש הנעלם (ד כ"ו):] רבי פתח
 בפסוק הזה, (שם ה) מִצְאוּנֵי הַשְּׂמֵרִים
 הַסִּבְכִּים בְּעִיר הַכּוֹנֵי פְּצַעוֹנֵי נִשְׂאוֹ אֶת
 רִדְדֵי מַעְלֵי שְׂמֵרֵי הַחַמּוֹת. כמה חביבה
 היא הנשמה הנתונה מתחת כסא הכבוד,
 ממקום הקדש, מארצות החיים, כמו
 שִׁנְאָמֵר (תהלים קטז) אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי ה'
 בְּאַרְצוֹת חַיִּים. ולמה קראו דוד ארצות
 החיים, וכי למעלה יש ארצות? אמר רבי
 יצחק, לא ארצות ממש, ולא על דעת של
 ארצות אמר אותו דוד, אלא לשון רצוי
 הוא, כמו שִׁנְאָמֵר (יחזקאל כ) אֲרַצָּה אֶתְכֶם.
 כלומר, אמר דוד, אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי ה' בְּמִקּוֹם
 אֲשֶׁר יִרְצוּ תְּמִיד הַצַּדִּיקִים, הַנִּקְרָאִים חַיִּים,
 אֲשֶׁר רְצוֹנָם וְחַפְצָם לְלַכֵּת שְׂמָה. וממקום

מלמד שהקב"ה דן מדה כנגד מדה

מָה אָשִׁיב לַה' וְגו' (קטז, יב): [זוהר חדש מדרש
 רות (דף צ"ט):] ותשק ערפה לחמותה.
 ערפה - הרפה שמה. למה נקרא שמה
 ערפה? על שהחזירה ערף לחמותה,
 וחזרה למקומה לשדה מואב. זנתה, ולא
 קבלוה, והלכה לארץ פלשתים. והכל
 דשים בה כהרפפות, שהפקירה עצמה
 לזנות. וילדה מזנות ששה בנים, וכלם
 נפלו ביד דוד ואנשיו, שהיה בן בנה של
 רות, שִׁנְאָמֵר (שם כא) וְיֹשְׁבֵי כְּנָב אֲשֶׁר
 בִּילִידֵי הָרְפָה. וכי מי נתן אותם בנב?
 והלא נב סמוכה לירושלים היא, בארץ
 ישראל, והוא בארץ פלשתים? אלא כך

וּבְשֵׁם יְהוָה יִתְחַנֵּן אֶקְרָא: יְהוָה לִיהְיֶהֱלָל אֲשֶׁלֶם נִגְדָה נָא לְכָל עַמּוֹ:

זוהר תהלים

חָרַב חֲדָה מִנַּחַת עַל צְוָארוֹ שֶׁל אָדָם אֵל
יִמְנַע עֲצָמוֹ מִן הַרְחָמִים. מִיָּד חָזַר
מִתְפַּלְתּוֹ, וְקָבַל הַדִּין עַל זָרְעוֹ, שֶׁכְּתוּב
(שְׁמוּאֵל ב כא) וַיַּעֲזֹר לוֹ אֲבִישֵׁי בֶן צְרוּיָה וַיִּף
אֶת הַפְּלִשְׁתֵּי וְגו'. מַה כְּתוּב? (שְׁמוּאֵל א יא)
וְעַתְלִיָּה אִם אֲחִזִּיָּהוּ רֵאתָה כִּי מֵת בָּנָה
וְתָקַם, (דְּבָרֵי הַיָּמִים ב כב) וְתֹאבֵד אֶת כָּל זָרַע
הַמְּמַלְכָה. כְּתוּב וְתֹאבֵד, וְכְתוּב וְתִדְבֵר אֶת
כָּל זָרַע כּו'. מַהוּ וְתִדְבֵר? אֲמָרָה, שֶׁעַתִּידִין
זָרְעוֹ שֶׁל דָּוִד לֵאבֹד מִן הָעוֹלָם. וְתִקַּח
יְהוֹשֻׁבֵעַ בַּת הַמֶּלֶךְ יוֹרָם כּו', אֶת יוֹאָשׁ כּו'.
מְלֻמֵּד שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא דִן מֵדָה כְּנֶגֶד
מֵדָה. וְעַל כָּל זֶה, אָף עַל פִּי שְׁנַגְזָרָה גְזָרָה
זו וְנִתֵּן רְשׁוֹת לְמִדַּת הַדִּין, עַל זֶה כְּתוּב
(יִשְׁעִיָּה י) עוֹד הַיּוֹם בְּנֹב לְעַמֵּד. עַד־כֵּן מִדַּת
הַדִּין בְּנֹב עוֹמֵדִת וְתוֹבַעֵת דִּין מְלַפְּנֵי
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וּמָה בְּצַדִּיקִים מְדַקְדָּק
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כֶּף - בְּרִשְׁעִים עַל אַחַת
כְּמָה וְכְמָה.

מַה שׁוֹשְׁנָה יֵשׁ בָּהּ שְׁלִשָּׁה עֶשְׂרֵי עָלִים - אָף
בְּכִנְסַת יִשְׂרָאֵל יֵשׁ שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת
רַחֲמִים שְׁמֻקִּיפּוֹת אוֹתָהּ מְכַל צְדָדִיָּה

בוֹם יְשׁוּעוֹת אֲשָׁא וְגו' (קטז, י): [הַקְּדוּמַת
הַזוהר (דף קטז)] רַבִּי חֲזַקְיָה (נ"א רַבִּי אֲלֵעָזָר)
פֶּתַח, כְּתוּב (שִׁיר הַשִּׁירִים ב) כְּשׁוֹשְׁנָה בֵּין
הַחֻחִים. מִי הַשׁוֹשְׁנָה זוֹ כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל
[מִשׁוּם שֵׁשׁ שׁוֹשְׁנָה וְיֵשׁ שׁוֹשְׁנָה]. מַה הַשׁוֹשְׁנָה
שְׁהִיא בֵּין הַחֻחִים יֵשׁ בָּהּ אָדָם וְלֶכֶן - אָף
כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל יֵשׁ בָּהּ דִּין וְרַחֲמִים. מַה
שׁוֹשְׁנָה יֵשׁ בָּהּ שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֵי עָלִים - אָף
בְּכִנְסַת יִשְׂרָאֵל יֵשׁ שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת

אָמַר רַבִּי פִּנְחָס, מְלֻמֵּד שְׁבָא עַל עֶסְקֵי נֹב,
מִפְּנֵי שְׁגָרָם עֲנִיָּן נֹב עִיר הַכֹּהֲנִים, וְהַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא מְדַקְדָּק עִם הַצַּדִּיקִים אֲפִלּוּ
כְּחוּט הַשְּׂעִרָה. אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא:
דָּוִד, גְּרַמְתָּ כָּל כֶּף בְּנֹב עִיר הַכֹּהֲנִים, חֲיִיף,
אוֹ הַדִּין יַחֲוֹל עַל עֲצָמָךְ, אוֹ עַל זָרְעָךְ, וְלֹא
יִשְׂאָר אֲלֵא אַחַד. שְׁנֵה רַבִּי חֲיַיא, כְּתוּב
(שְׁמוּאֵל א כב) וַיִּמְלֹט בֶּן אַחַד לְאַחִימֶלֶךְ וְגו'.
שְׁלֹא נִשְׂאָר לְאַחִימֶלֶךְ מְכַל בֵּית אָבִיו
זוֹלָתִי אֲבִיתָר לְבָדוֹ, וְעַל עוֹן זֶה מֵת שְׁאוּל
וּבְנָיו, וְכִמָּה אֲלָפִים וּרְכֻבוֹת מִיִּשְׂרָאֵל,
וְנִגְזַר עַל דָּוִד לְמוֹת. כִּיֵּן שֶׁהֵלֶךְ לְאַרְץ
פְּלִשְׁתִּים, רֵאתָה אוֹתוֹ הִרְפָּה. אֲמָרָה
לְכָנָה: זֶה שֶׁהִרְגָה אַחִיךָ. בְּאוֹתָהּ הַשְּׂעִרָה
הַגִּיעַ זְמַן מִדַּת הַדִּין לְהִנָּקַם מִדָּוִד עַל עֶסְקֵי
נֹב, וְזָמַן אֶת יוֹשְׁבֵי הַרְגוֹ. מִיָּד - וַיִּשְׁבִּי
כְּנֹב, שְׁבָא עַל עֶסְקֵי נֹב. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן,
כֶּף אָמַר דָּוִד: רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם, זָרְעֵי יְהִיָּה
נֶכּוֹן לְפָנֶיךָ, וְהַרְיֵנִי מְקַבֵּל עָלַי אֶת הַדִּין.

מַה עֲשֵׂה? נָטְלוּ יוֹשְׁבֵי, וְהַגְרִים אֶת עֲצָמוֹ
עָלָיו וְעַל הַמַּטָּה. אָמַר לוֹ: אֵינִי כְּבוֹדִי.
נָטְלוּ וְזָרְקוּ בְּאוֹיֵר, וְשֵׁם הַסִּיף שֶׁיִּהְרַג בוֹ
דָּוִד. זֶהוּ שְׁכַתוּב (שְׁמוּאֵל ב כא) וְהוּא חָגוּר
חָרַב חֲדָשָׁה וַיֹּאמֶר לְהַכּוֹת אֶת דָּוִד. מִיָּד
הַזְכִּיר אֲבִישֵׁי שֵׁם הַמַּפְרָשׁ, וְעַמֵּד בְּאוֹיֵר,
וְסוֹסוֹ מִיָּד נִשְׁמַט, וְהֵלֶךְ לִירוּשָׁלַיִם. הֵלֶךְ
אֲבִישֵׁי וּבָא לְסַנְהֶדְרִין וְאָמַר, מַהוּ לְרַכֵּב
עַל סוֹסוֹ שֶׁל מֶלֶךְ בְּשַׁעַת הַדִּחְקָה?
וְהַתִּירוּהוּ. מִצְאוּ לְדוֹד עוֹמֵד בְּאוֹיֵר. אָמַר
לוֹ, חָזַר מִתְפַּלְתֵּךְ. אָמַר לוֹ, (תְּהִלִּים קטז) מָה
אֲשִׁיב לָהּ כָּל תַּגְּמוּלוֹהִי עָלַי. שְׁכַף מְקַבְּלָנִי
מִבֵּית דִּינֹו שֶׁל שְׁמוּאֵל הַרְמַתִּי, שְׁאֲפִלוּ

— זהו זה תהלים —

שְׁצַרְיָךְ לְטַל אוֹתוֹ בְּיָמַי [ולא בשמאל]
 וּבְשִׂמְאֵל, וְאָף עַל גֵּב שְׂכָלְךָ הַתְּעוֹרְרוֹ בּוֹ
 - יָפֵה הוּא. אֲבָל כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה כִּךָ צָרִיךְ
 כּוֹס, שְׂכָתוֹב (תהלים קטז) כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֲשָׁא,
 שְׁהָרִי בְּכּוֹס זֶה שׁוֹפְעוֹת הַבְּרָכוֹת מֵאוֹתָן
 יְשׁוּעוֹת שֶׁלְמַעְלָה, וְהוּא נוֹטֵל אוֹתָם וְכוֹנֵס
 אוֹתָם אֵלָיו, וְשֵׁם נִשְׁמַר [להם] יֵין הַעֲלִיּוֹן
 וּמִתְכַּנֵּס בְּאוֹתוֹ כּוֹס, וְצָרִיכִים לְבָרֵךְ אוֹתוֹ
 בְּיָמַי [ובשמאל] וְלֹא בְשִׂמְאֵל, וְהֵינּוּ שֶׁהוּא
 כְּנוּס בְּכּוֹס הַזֶּה, שְׂוִיתְבָּרְכוּ כְּאַחַד,
 וְצָרִיכִים לְבָרֵךְ אֶת הַשֶּׁלֶחַן שֶׁלֹּא יִהְיֶה
 רֵיק מִלֶּחֶם וַיֵּין, הַכֹּף [אחד] כְּאַחַד. בֹּא
 רְאֵה, כְּנִסְתִּי יִשְׂרָאֵל נִקְרָאת כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה,
 וְכִיּוֹן שֶׁהִיא כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה, צָרִיךְ יָמַי
 וּשְׂמָאֵל [וצריך] לְטַל אוֹתָהּ, וְאוֹתָהּ כּוֹס
 נִתְּנָת בֵּין יָמַי לְשִׂמְאֵל, וְצָרִיכָה לְהִתְמַלֵּא
 יֵין בְּשִׂבִּיל יֵין הַתּוֹרָה שִׁיּוּצָא מִן הָעוֹלָם
 הַבֶּא. וּבֹא רְאֵה, כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה, [כאן] בְּזֶה
 הַתְּגַלּוֹת דְּבָרִים עֲלִיוֹנִים כְּאֵן שְׁאֲנוּ בְּמַעְרָה,
 אוֹמֵר כְּאֵן נִתְּגַלָּה סוּד הַמְּרַכְבָּה הַקְּדוּשָׁה,
 כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה צָרִיךְ לְקַבֵּלָה בְּיָמַי
 וּבְשִׂמְאֵל, זֶה צְפוֹן וְדָרוֹם, וְכוֹס שֶׁל בְּרָכָה
 שִׁיְהִיָּה נוֹטֵל בְּרָכָה מֵהֶם.

בְּכּוֹס שֶׁל בְּרָכָה סוּד הָאֲמוּנָה

מִי זֶה כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה? זֶה (שיר ג) מִטְּתוֹ
 שֶׁלְשִׁמְאֵל, שְׁצַרְיָךְ שֶׁתִּתְּנֵנִי בֵּין צְפוֹן
 וְדָרוֹם, וְצָרִיךְ לְהִנְיָחָה בְּיָמַי, וְהַגּוֹף
 שִׁיתְתַּקֵּן עִמָּהֶם, וְיִשְׁגִּיחַ בְּאוֹתָהּ כּוֹס שֶׁל
 בְּרָכָה לְבָרֵךְ אוֹתָהּ בְּאַרְבַּע בְּרָכוֹת, מִשׁוּם
 שְׂכָתוֹב (דברים יא) תְּמִיד עֵינַי ה' אֵלֶיךָ בֵּה
 וְגו'. נִמְצָא בְּכּוֹס שֶׁל בְּרָכָה סוּד הָאֲמוּנָה,
 צְפוֹן וְדָרוֹם וּמִזְרָח וּמַעְרָב, הֵרִי מְרַכְבָּה

רְחֵמִים שְׂמַקִּיפּוֹת אוֹתָהּ מְכַל צְדָדִיָּה. אָף
 אֱלֹהִים שֶׁל כְּאֵן, מְשַׁעָּה שְׁנֹזְכֵר, הוֹצִיא
 שֶׁלֹּשׁ עֲשָׂרֵה תְבוֹת לְהַקִּיף אֶת כְּנִסְתִּי
 יִשְׂרָאֵל וְלִשְׁמֹר אוֹתָהּ. וְאַחַר כִּךָ נִזְכַּר פַּעַם
 אַחֲרָת. לְמָה נִזְכַּר בְּפַעַם אַחֲרָת כְּדִי
 לְהוֹצִיא חֲמֻשָּׁה עָלַיִם חֲזָקִים שְׂסוֹבְבִים אֶת
 הַשּׁוֹשְׁנָה. וְאוֹתָם הַחֲמֻשָּׁה נִקְרָאִים
 יְשׁוּעוֹת, וְהֵם [חמשה] [חמשים] שְׁעָרִים. וְעַל
 זֶה הַסּוּד כְּתוּב (תהלים קטז) כּוֹס יְשׁוּעוֹת
 אֲשָׁא, זֶה כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה. הַכּוֹס שֶׁל בְּרָכָה
 צָרִיכָה לְהִיּוֹת עַל חֲמֻשׁ אֲצַבְעוֹת וְלֹא יוֹתֵר,
 כְּמוֹ שֶׁהַשּׁוֹשְׁנָה שְׁוִיּוֹשְׁבֵת עַל חֲמֻשָּׁה עָלַיִם
 חֲזָקִים בְּדַגְמָא שֶׁל חֲמֻשׁ אֲצַבְעוֹת.
 וְהַשּׁוֹשְׁנָה הַזֹּאת הִיא כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה.
 מִ"אֱלֹהִים" הַשְּׁנִי עַד "אֱלֹהִים" הַשְּׁלִישִׁי -
 חֲמֻשׁ תְּבוֹת. מִכָּאֵן וְהִלָּא הָאוֹר שֶׁנִּבְרָא
 וְנִגְנַז וְנִכְלַל בְּבְרִית הַהוּא שֶׁנִּכְנַס בְּשׁוֹשְׁנָה
 [ס"א ז] וְהוֹצִיא בָּהּ זֶרַע, וְזֶה נִקְרָא עֵץ
 עֲשֵׂה פְרִי אֲשֶׁר זָרְעוּ בּוֹ. וְאוֹתוֹ הַזֶּרַע קִיָּם
 בְּאוֹת הַבְּרִית מִמֶּשׁ. וְכְמוֹ שֶׁדְּמוּת הַבְּרִית
 נִזְרַע בְּאַרְבָּעִים וּשְׁנַיִם זְנוּגִים [של אותו]
 הַזֶּרַע הַהוּא, כִּךָ נִזְרַע הַשֵּׁם הַחֲקוּק מִפְּרֻשׁ
 בְּאַרְבָּעִים וּשְׁתַּיִם אוֹתוֹת שֶׁל מַעֲשֵׂה
 בְּרֵאשִׁית.

כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֲשָׁא שְׁהָרִי בְּכּוֹס זֶה שׁוֹפְעוֹת
 הַבְּרָכוֹת מֵאוֹתָן יְשׁוּעוֹת שֶׁלְמַעְלָה וְהוּא
 נוֹטֵל אוֹתָם וְכוֹנֵס אוֹתָם אֵלָיו

כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֲשָׁא וְגו' (קטז, יא) : [זוהר ח"א פ'
 יח"י (דף רנ)]. רַב הַמְּנַנְנָא הִזְקֵן לֹא נִתַּן
 כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה לְאָדָם אַחַר לְבָרֵךְ, [שרצה
 לטל] אֲלָא הוּא הַקְּדָיִם וְנִטְלָה אוֹתוֹ [בימיו
 ובשמאל] בְּשִׁתֵּי יָדָיו וּמְבָרֵךְ. וְהֵרִי אֲמַרְנוּ

— זוהר תהלים —

שִׁיחַ תּוֹכוֹ כָּבֹדוֹ. מִי שֶׁזָּכָה לְנִשְׁמָה מְכוּסָה, זֶה, לְהִיּוֹת נִשְׁמָה טְהוֹרָה מִבְּפָנִים וּמִבְּחוּץ. וְסוּד הַדְּבָר - (ויקרא טז) וְטָהְרוּ וְקַדְשׁוּ. טְהוֹרָה מִבְּפָנִים, וְקַדְשָׁה מִבְּחוּץ. וְיָמָּה כּוֹס אֵין טְהוֹרָתוֹ וְקַדְשׁוֹ מִבְּפָנִים וּמִבְּחוּץ בְּלִי מֵיִם - אִף כִּף הַנִּשְׁמָה אֵין טְהוֹרָה וְקַדְשָׁתָה מִבְּפָנִים וּמִבְּחוּץ בְּלִי תוֹרָה. וּמִשׁוֹם זֶה אָמַר רַבֵּן גַּמְלִיאֵל, מִי שֶׁאֵין תּוֹכוֹ כָּבֹדוֹ לֹא יִכָּנֵס לְבֵית הַמְּדַרְשׁ. בְּגִלְל שֶׁאֵין הוּא מְצַד עֵץ הַחַיִּים, אֲלֵא מֵעֵץ הַדְּעֵת טוֹב וְרַע.

עמור - פְּרֻשׁוֹהוּ מְעַטְרוֹ בְּתַלְמִידִים. וְדַרְךְ

סוּד - ה' הִיא כּוֹס, מְעַטְרוֹ בְּתַלְמִידִים בְּאוֹת י', שֶׁהִיא עֵטְרָה עַל ה'. עֵטוּף - צָרִיף לְעֵטֶף רֵאשׁוֹ בְּגִלְל שֶׁהַשְּׂכִינָה עַל רֵאשׁוֹ. שֶׁכֶּף פְּרֻשׁוֹהוּ בְּעֲלֵי הַמְּשָׁנָה, אָסוּר לְתַלְמִיד חֶקֶם לְהֵלֵךְ ד' אֲמוֹת בְּגִלְוֵי הָרֵאשׁ, מִשׁוֹם (ישעיה ו) מְלֵא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. כָּל שֶׁכֶּן בְּבִרְכָה וּבְהַזְכָּרַת שֵׁם הַקְּדוֹשׁ שֶׁאָסוּר לְהִיּוֹת בְּגִלְוֵי הָרֵאשׁ. שְׁאוֹת י' מִן יְהוָה הִיא שֶׁהַתְּעַטְפָה בְּאוֹר, וְנִעְשָׂתָה אֲוִיר. (וְזֶהוּ אוֹר שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מִחַכִּים) מִשׁוֹם שְׁאוֹת י', שֶׁהִיא חֶקֶמָה, בְּאוֹר, וְזֶהוּ אוֹר שֶׁהַתְּעַטְפָה בּוֹ כְּשֶׁבְּרָא אֶת הָעוֹלָם. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב (תהלים קד) עֵטָה אוֹר כְּשֶׁלָּמָה. וְזֶהוּ (בראשית א) יְהִי אוֹר - יְהִי אֲוִיר. וּפְרֻשׁוֹהוּ בְּעֲלֵי סוּדוֹת הַתּוֹרָה, בְּטָרְם שְׁנִתְהוּהוּ כָּל דְּבָר, נִתְהוּוּ הַהִיּוּת. וּמִשׁוֹם זֶה נֶאֱמַר יְהִי אוֹר וְיְהִי אוֹר, שֶׁהִיא מְזֻמֵּן קְדָמוֹן. חֵי - פְּרֻשׁוֹהוּ חֵי מִן הַחֵבֵית. וְדַרְךְ סוּד - שֶׁכִּינָה עֲלִיוֹנָה הִיא שְׁמִינִית לְסְפִירוֹת מִמְּטָה לְמַעְלָה, וּמִשׁוֹם זֶה נִקְרָאת אוֹת ח', וְנֶאֱמַר בָּהּ (משלי כד) בְּחֶקֶמָה יִבְנֶה בֵּיתוֹ. וְזֶהוּ

קְדוּשָׁה כְּרֵאוֹי לוֹ. וְשִׁלְחָן בְּלַחֵם, כְּדִי שִׁיתְבָּרַךְ אוֹתוֹ לַחֵם שֶׁלְמִטָּה וְיִתְבָּרַךְ לַחֵם עֲנִי, וְיִהְיֶה לַחֵם עֲנֵג, וְהָרִי בְּאֶרְנוֹ. וְיִמְצָא שְׁכִנְסַת יִשְׂרָאֵל מִתְבָּרַכַת בְּאַרְבַּעַת צְדִדֵי הָעוֹלָם, לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, לְמַעְלָה [בְּאוֹתוֹ לַחֵם שֶׁל בְּרַכָּה]. וְכוֹס שֶׁל בְּרַכָּה, לְחִבְרָה דָּוִד הַמֶּלֶךְ בְּאַבּוֹת, וְיִתְבָּרַךְ לְמַטָּה, שִׁיתְבָּרַךְ [וְהוֹשִׁילוּן בְּלַחֵם מִשׁוֹם שִׁיתְבָּרַךְ מִכָּל הַצַּדִּים, מִלְּמַעְלָה וּמִלְּמַטָּה לְמַעְלָה בְּסוּד כּוֹס שֶׁל בְּרַכָּה, שִׁיתְחַבֵּר דָּוִד הַמֶּלֶךְ בְּאַבּוֹת וְיִתְבָּרַךְ לְמַטָּה, שִׁיתְבָּרַךְ לַחֵם עֲנִי וְיִהְיֶה לַחֵם עֲנֵג, וְהָרִי בְּאֶרְנוֹ, וְיִתְבָּרַךְ] שֶׁלְחָנוֹ שֶׁל הָאֵדָם, שֶׁיִּמְצָא בּוֹ מְזוֹן תְּמִיד.

סוּד כּוֹס שֶׁל בְּרַכָּה וּמְנַהֲגִיהָ וְסוּדוֹתֶיהָ

כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֲשָׁא וְגו' (קטז, יג): [זוהר ח"ג פ' פנחס (דף רמ"ד):] שְׁלִישִׁי - כּוֹס שֶׁל בְּרַכָּה שֶׁתְּקַנּוּ בּוֹ עֲשָׂרָה דְּבָרִים: הַדְּחָה וְשִׁטְיָפָה. עֵטוּר. עֵטוּף. חֵי. מְלֵא. מְקַבְּלוּ בְּשִׁתֵּי יָדָיו. וְנִתְנָהוּ בְּיָמֵינוּ. וְנִתְנָהוּ עֵינָיו בּוֹ. וּמְגַבִּיהוּ מִן הַקְּרָקַע טַפַּח. וּמִשְׁגָּרוֹ בְּמִתְנַהֵג לְאֲנָשֵׁי בֵּיתוֹ. וּבְדַרְךְ סוּד, כּוֹס (דְּבָרִים לג) מְלֵא בְּרַכָּתָהּ. כּוֹס בְּגִימְטְרִיא אֱלֹהִים, וּמִשָּׁם הַנִּשְׁמָה, שֶׁהִיא עַל שְׁמוֹ - כּוֹס. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב (תהלים קטז) כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֲשָׁא. מִי נִקְרָא יְשׁוּעוֹת? חֵמֶשׁ אֲצַבְעוֹת, שֶׁהֵן כְּנֶגֶד חֵמֶשׁ סְפִירוֹת שֶׁל כּוֹס, שֶׁהוּא שֵׁם אֱלֹהִים חַיִּים שֶׁהִבְיָנָה מִתְפַּשְּׁטָת בָּהֶם לְחֵמֵשִׁים שְׁעָרִים. ה' פְּעָמִים עֶשְׂרִי, בְּאוֹת י', שֶׁהוּא עֲשָׂרָה דְּבָרִים שֶׁתְּקַנּוּ חֶקֶמִים בְּכוֹס, שֶׁהוּא אֱלֹהִים חַיִּים, חֵמֶשׁ אוֹתוֹת בְּחֶשְׁבוֹן ה'. וּבְאֶרְנוֹ, בְּכוֹס שֶׁצָּרִיף הַדְּחָה וְשִׁטְיָפָה. הַדְּחָה מִבְּחוּץ, וְשִׁטְיָפָה מִבְּפָנִים. וְסוּד הַדְּבָר -

טו יָקַר בְּעֵינַי יְהוָהּ יְהוָהּ הַמְּוֹתָהּ לַחֲסִידָיו: טז אָנָּה יְהוָהּ כִּי אֲנִי עַבְדְּךָ
 אֲנִי עַבְדְּךָ בֶּן אֲמָתְךָ פִּתְחַת לְמוֹסְרֵי: יז לָךְ אֲזַבַּח זֶבַח תּוֹרָה וּבְשֵׁם יְהוָהּ
 אֶקְרָא: יח נִדְרֵי לַיהוָה אֲשֶׁלֶם נִגְדָה נָא לְכָל עַמּוֹ: יט בְּחִצְרוֹת בַּיִת
 יְהוָהּ בְּתוֹכִי יְרוּשָׁלַם הִלְלוּהָ:

זוהר תהלים

חבית: ח' בי"ת. ומשום שהיא חיים, שכתוב (משלי ג) עץ חיים היא למחזיקים בה, היין משם הוא חי. וזהו יינה של תורה. מי שמשתדל בה נקרא חי. ועוד, צדיק חי, שהוא חי מן החבית. יין יש ממנו שני גונים - לבן. ואדם. יין גימטריא שבעים פנים. הרי ע"ב. וכנגד שני גונים של היין, הוא זכור ושמור של שבת, ושבעים תבות של קדוש ויכל"ו - הרי ע"ב.

מ"א - זהו שכתוב כוס (דברים לג) מלא ברפת ה'. ואף שהוא מלא מיינה של תורה. אדם כף צריך להיות שלם, כמו שנאמר (בראשית כה) איש תם - גבר שלם, כמו (שם לג) ויבא יעקב שלם. כף צריך להיות נשמה שלמה, ולא יהיה בה פגם, שנאמר (ויקרא כא) שפל (איש) אשר בו מום לא יקרב. אף כף אותיות אלם עם י"ה - הוא אלהים, כחשבון כוס. (שם י"ה) הוא מלא, והפך אותיות אלם ותמצא מלא. מתי? כאשר יש שם אותיות י"ה. והינו (שמות יז) כי יד על כס י"ה. אדנ"י חשבוננו ו"ה. העמוד האמצעי מלא משניהם,

ומשום זה שורה עליו אדם, שהוא שם מפרש. מקבלו בשתי ידיו - כמו התורה שהיתה בשני לוחות, חמשה דברות בלוח אחד כנגד חמש אצבעות של יד ימין, וחמשה בלוח שני כנגד חמש אצבעות של יד שמאל. ונתנו בימין, כלומר ביד ימין. ומשום זה, שני לוחות אבנים בידו, ולא בידיו. וזהו שמעיד הפסוק, (דברים לג) מימינו אש דת למו. ונותן עיניו בו - משום שכוס זה הוא כנגד ארץ ישראל, שנאמר בה (דברים יא) תמיד עיני ה' אלהיך בה. ועינים של מעלה הם שבעים סנהדרין, ועליהם משה ואהרן. שתי עינים עליונות. אחת עין ימין, ואחת עין שמאל. והם ע"ב, כמנין "ביין". וזהו סוד של נותן בכוס עינו. ומגביהו מן הקרקע טפח - משום שאות ה' היא כוס, צריך להעלות אותה באות י', שהיא טפח, שבו נפתחת אות ה' בחמש אצבעות. ומשגרו לאנשי ביתו במתנה - משום שתתברך אשתו, שהיא נפש, שנאמר בה (במדבר יא) נפשנו יבשה אין כל. ומתברכת ועושה פרות. זהו שכתוב (בראשית א) תדשא הארץ דשא.

קָרָא אֶת הַלְלוֹת אֶת יְהוָה כָּל גּוֹיִם שִׁבְחֵהוּ כָּל הָאֲמִיּוֹת: בְּכִי נִבְרַע עָלֵינוּ
חֲסִדוֹ וְאַמֶּת יְהוָה לְעוֹלָם הַלְלוּהָ:

למי שהלשינוהו הינם

הללו את ה' כל גוים (ק"ז, א): [שימוש תהלים לפרק קי"ז] למי שהלשינו עליו ולא עשה כלום.

זוהר תהלים

9' תרומה (ד' קנ"ז) זוהר תורה] פתח רבי יוסי
ואמר, (דברים ח) ואכלת ושבעת וברכת את
ה' אלהיך על הארץ ה' בה אשר נתן לך.
אם בארץ ישראל מברכים, בחוץ לארץ
מנין לנו, שהרי בגון זה לא צריך? אלא,
כשברא הקדוש ברוך הוא את העולם,
חלק את הארץ. הישוב הוא לצד אחד,
והחרכה היא לצד אחר. חלק את הישוב
והקיף את העולם סביב נקדה אחת, ומי
היא? הארץ הקדושה. הארץ הקדושה
היא מרכז העולם, ובאמצע הארץ
הקדושה היא ירושלים. אמצע ירושלים
הוא בית קדש הקדשים. וכל הטוב וכל
המזון של כל הישוב יורד לשם מלמעלה,
ואין לה מקום בכל הישוב שלא נזון משם.
חלק את החרכה, ולא נמצא מקום חרב
קשה בכל העולם פרט לאותו
מדבר, ששברו ישראל כחו ותקפו
ארבעים שנה, כמו שנאמר (דברים ח)
המוליכך במדבר הגדל והנורא. באותו
מדבר שולט הצד האחר, ובעל פרוחו הלכו
עליו ישראל ושברו כחו ארבעים שנים.
ואם ישראל נמצאו צדיקים באותם
ארבעים שנים, ה' מעבר אותו הצד
האחר מן העולם. ומשהרגיזו את הקדוש
ברוך הוא כל אותן פעמים, התחזק אותו

ה' את יהוה כל גוים שבוהו כל
האמים (ק"ז, א): [זוהר 199 שמות 9'
תרומה (ד' קנ"ב)] אמר רבי יצחק, זה שאמר
מורנו שתכלת היא כסא דין, וכשהיא
עומדת בגון הזה, אזי היא כסא לדון דיני
נפשות. מתי היא ברחמים? אמר לו,
בשעה שהכרובים מחזירים פניהם זה עם
זה ומסתכלים פנים בפנים. פיון שאותם
כרובים מסתכלים פנים בפנים, אז כל
הגונים מתתקנים, ומתהפך גון תכלת לגון
אחר. מתהפך גון ירק לגון זהב (לבו). ולכן
בהפוך הגונים מתהפך מדין לרחמים, וכן
מרחמים לדין, והכל בהפוך הגונים. כמו
שמסדרים ישראל תקוניהם לקדוש ברוך
הוא, כך הכל עומד וכך מסתדר. ולכן
כתוב (ישעיה מט) ישראל אשר בך אתפאר,
באותם גונים שכלולים זה בזה, היפי של
כלם. ועשית שלחן עצי שטים וגו'. רבי
יצחק פתח, (דברים ח) ואכלת ושבעת וברכת
את ה' אלהיך וגו'. כמה צדיקים הם
ישראל שהקדוש ברוך הוא התרצה בהם
וקרבם אליו מכל העמים, ובשביל ישראל
נתן מזון ושבע לכל העולם, ואלמלא
ישראל - לא נתן הקדוש ברוך הוא מזון
לעולם

כי נבר עלינו חסדו וגו' (ק"ז, ב): [זוהר שמות

זוהר תהלים

התחזק במקום שלא עבר בו איש שם לעולמים, ובאותו הר הרי הִיָּה דִּיּוֹרָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁם אַרְבַּעִים שָׁנִים.

אָבָה בְּשַׁעִיר הַזֶּה, אוֹתוֹ מְקוֹם הוּא סֶלַע חֲזָק עֲלִיּוֹן, וְתַחַת עֵמֶק אוֹתוֹ סֶלַע, שְׂאִישׁ לֹא (אינו יכול להכנס לשם) נִכְנָס שָׁם, הוּא שׁוֹלֵט יוֹתֵר לְאָכַל טְרֵפוֹ, כְּדִי שִׁיעֵבֵר מֵעַל יִשְׂרָאֵל וְלֹא יִמָּצֵא לָהֶם מְקַטְרֵג עֲלֵיהֶם בִּישׁוּב. שְׁלֹטוֹנוֹ שֶׁל סוּד הָאָמוּנָה תוֹף מְרֻכָּז הַנִּקְדָּה שֶׁל כָּל (העולם) הָאָרֶץ הַקְּדוּשָׁה בְּבֵית קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים. וְאֵף עַל גֵּב שְׂעִכְשׁוֹ אֵינּוּ בְּקִיּוּם, בְּזִכּוֹתוֹ נִזּוֹן כָּל הָעוֹלָם, וּמְזוּן וְסִפּוּק יוֹצְאִים מִשָּׁם לְכָל בְּכָל מְקוֹם שֶׁל צַד הִישׁוּב. וְלִכֵּן, אֵף עַל גֵּב שִׁישְׂרָאֵל עִכְשׁוֹ מַחֲוֹץ לְאָרֶץ הַקְּדוּשָׁה, עִם כָּל זֶה, מַכַּח וּזְכוּת הָאָרֶץ נִמְצָא מְזוּן וְסִפּוּק לְכָל הָעוֹלָם. וְעַל זֶה כָּתוּב (דברים ח) וּבִרְכַּת אֵת ה' אֱלֹהֶיךָ עַל הָאָרֶץ הַטְּבָה אֲשֶׁר נָתַן לָךְ. עַל הָאָרֶץ הַטְּבָה וְדַאי, שֶׁהָרִי בְּשִׁבִּילָה נִמְצָא מְזוּן וְסִפּוּק לְעוֹלָם. מִי שֶׁמִּתְעַדֵּן עַל שְׁלַחְנוֹ וּמִתְעַנֵּג בְּאוֹתָם מְאֻכְלִים, יֵשׁ לוֹ לְהִזְכִּיר וְלִדְאֵג עַל קְדוּשַׁת הָאָרֶץ הַקְּדוּשָׁה וְעַל הַיִּכַּל הַמְּלִךְ שֶׁחָרַב. וּבְשִׁבִּיל אוֹתוֹ עֵצָב שֶׁהוּא מִתְעַצֵּב עַל שְׁלַחְנוֹ בְּאוֹתָהּ שֶׁמְחָה וּמִשְׁתָּה שֶׁל שָׁם, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא חוֹשֵׁב עָלָיו כְּאִלּוֹ בְּנֵה אֵת בֵּיתוֹ וּבְנֵה אֵת כָּל חֲרִבוֹת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. אֲשֶׁרֵי חִלְקוּ!

הַצַּד הָאֲחֵר, וּנְפְלוּ כָלֶם תַּחַת רְשׁוּתוֹ. וְאִם תֹּאמֶר, וְהָרִי מִשֶּׁה שְׁעָלָה עַל כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם אֵיךְ מֵת שָׁם? - לֹא כֵךְ, שֶׁהָרִי מִשֶּׁה הַנֶּאֱמָן לֹא הִיָּה בְּרִשְׁתּוֹ אֲלֵא בְּהַר הָעֵבְרִים. מֵה זֶה הָעֵבְרִים? מַחֲלַקֵּת. שְׁנַחֲלֵקוּ עָלָיו שְׁלִיטִים עֲלִיוֹנִים שְׁלַמְעֵלָה, וְלֹא נִמְסַר בִּידֵי מַמְנָה וְשִׁלֵּט אַחֵר, וּנְשָׂאֵר כֵךְ, עַד שֶׁבָּא מִשֶּׁה הָעֵבֵד הַנֶּאֱמָן וְשִׁלֵּט עָלָיו, וּנְקַבֵּר שָׁם, וְלֹא הִתְעַסֵּק בְּקִבוּרָתוֹ - רַק הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבַדּוֹ, שֶׁכָּתוּב (שם לה) וַיִּקְבֹּר אֹתוֹ בְּגִי. וַיִּקְבֹּר אֹתוֹ, מִי? אוֹתוֹ שֶׁכָּתוּב בּוֹ בְּדִרְךָ נִסְתָּר (שמות כד) וְאֵל מִשֶּׁה אָמַר, וְלֹא כָּתוּב מִי הוּא. וַיִּקְרָא אֵל מִשֶּׁה, וְלֹא כָּתוּב מִי הוּא. אֵף כֵּאֵן וַיִּקְבֹּר אֹתוֹ, וְלֹא כָּתוּב מִי הוּא, אֲלֵא וְדַאי מְקוֹם זֶה יְדוּעַ הוּא לְחַבְרִים. וְלִכֵּן בְּאוֹתוֹ הָרִי לֹא שְׁלֵט עָלָיו - רַק מִשֶּׁה לְבַדּוֹ, וְהוּא נִקְבֵּר שָׁם. וּבְשִׁבִּיל לְהוֹדִיעַ לְכָל הַדּוֹרוֹת הָאֲחֵרִים שֶׁל הָעוֹלָם שְׂאוֹתָם מִתִּי מְדַבֵּר יְקוּמוּ, אוֹתוֹ הַרוּעָה שְׁלָהֶם הַשְׂרָה בְּתוֹכָם, לְהִיּוֹת כָּלֶם בְּהַתְעוֹרְרוֹת הָעֲמִידָה לְעוֹלָם הַבָּא.

וְאִם תֹּאמֶר, אִם כֵךְ שְׂאוֹתוֹ מְדַבֵּר הוּא תִקְרָא וְכַח הַצַּד הָאֲחֵר, אֵיךְ צָוָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל אוֹתוֹ שְׁעִיר לְשַׁלְחוֹ לְהָר אַחֵר שֶׁנִּקְרָא עֲזֹאזֵל? הִיָּה לָהֶם לְשַׁלְחוֹ לְאוֹתוֹ הָר שֶׁהִלְכוּ בּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבָּר. אֲלֵא, כִּיּוֹן שֶׁהָרִי הִלְכוּ בּוֹ יִשְׂרָאֵל אַרְבַּעִים שָׁנִים, הָרִי נִשְׁבֵּר תִּקְפּוּ. וְתִקְפּוּ

קִיחַ א הוֹדוּ לַיהוָה כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ: ב יֹאמֶר נָא יִשְׂרָאֵל
כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ: ג יֹאמְרוּ נָא בֵּית אַהֲרֹן כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ: ד יֹאמְרוּ נָא
יְרֵאֵי יְהוָה כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ: ה מִן הַמִּצַּר קָרָאתִי יְהוָה עֲנֵנִי בַּמֶּרְחָב יְהוָה:

שימוש תהלים

ליתן תשובה לאפיקורוס

הודו לה' כי טוב (קיא, א): שימוש תהלים לפרק קיח] להשיב תשובה לאפיקורוס.

זוהר תהלים

תְּרִין. יי לי לא אִירָא, תִּלְת. יי לי בְּעוֹזְרִי,
אֲרַבַּע. טוב לַחֲסוֹת בֵּינִי, חֲמִשָּׁה. טוב
לַחֲסוֹת בֵּינִי, שִׁיתָא. אָדָם תִּלְת, דְּכַתִּיב: יי
לי לא אִירָא מַה יַּעֲשֶׂה לִּי אָדָם, חַד. טוב
לַחֲסוֹת בֵּינִי מִבְּטוּחַ בְּאָדָם, תְּרִי. טוב
לַחֲסוֹת בֵּינִי מִבְּטוּחַ בְּנִדְבִיבִים, תִּלְת. וְתָא
חֲזִי רְזָא דְמַלְאָה, דְּבָכַל אֲתֵר דְּאֲדַכְּר אָדָם
הָכָא, לֹא אֲדַכְּר אֱלֹא בְּשִׁמָּא קִדִּישָׁא. דְּהָכִי
אֲתַחֲזִי. מִשּׁוּם דְּלֹא אֶקְרִי (הוּה) אָדָם, אֱלֹא
בְּמָה דְּאֲתַחֲזִי לִיהַ. וּמֵאִי אֲתַחֲזִי לִיהַ. שְׁמָא
קִדִּישָׁא. דְּכַתִּיב, (בְּרֵאשִׁית ב) וַיִּצַּר יי אֱלֹהִים
אֶת הָאָדָם, בְּשֵׁם מְלֹא, דְּהוּא יי אֱלֹהִים.
כְּמָה דְּאֲתַחֲזִי לִיהַ וּבִגִּין כֶּךָ הָכָא לֹא אֲדַכְּר
אָדָם אֱלֹא בְּשִׁמָּא קִדִּישָׁא. וְתָנָא, כְּתִיב מִן
הַמִּצַּר קָרָאתִי יְהוָה עֲנֵנִי בַּמֶּרְחָב יְהוָה, תְּרִי זְמִנִּי
יְהוָה יְהוָה, לְקַבֵּיל תְּרִי עֲלֵעוּי, דְּשַׁעְרֵי
אֲתַחֲחֹדן בְּהוּ. וּמִדְּחִמָּא דְּשַׁעְרֵי אֲתַמְשַׁכְּאן
וְתַלְיִין, שְׂאֵרֵי וְאָמַר יי לי לא אִירָא. יי לי
בְּעוֹזְרִי. בְּשִׁמָּא דְּלֹא חֲסֵר. בְּשִׁמָּא דְּהוּא
קִדִּישָׁא. וּבְשִׁמָּא דָּא, אֲדַכְּר אָדָם. וּמַה
דְּאָמַר מַה יַּעֲשֶׂה לִּי אָדָם, הָכִי הוּא. דְּתָנָא
כָּל אֵינּוֹן כְּתַרְיִן קִדִּישִׁין דְּמַלְכָּא, כַּד
אֲתַתְּקִנן בְּתַקּוּנֵי אֲתַקְרוּן אָדָם. דִּיּוֹקְנָא
דְּכִלְיַל כְּלֵא. וּמַה דְּמַשְׁלָפָא בְּהוּ, אֲתַקְרִי
שְׁמָא קִדִּישָׁא. וְתַעֲרָא וּמַה דְּבִיהַ, אֲתַקְרִי

תְּשַׁעַה תַּקּוּנִין אָמַר דּוֹד כְּאֵן שְׁשָׁה שְׁמוֹת
קְדוּשִׁים וְגו' בְּבִנֵי אָדָם
מִן הַמִּצַּר קָרָאתִי יְהוָה וְגו' (קיא, ה): [זוהר ח"ג
פ' נשא (דף קל"ט:)] אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְרַבִּי
אֲלַעְזָר בְּרִיָּה, קוּם בְּרִי (קדישא), סְלִסְל
תַּקּוּנָא דְּדִיקְנָא (נ"א דְּמַלְכָּא) קִדִּישָׁא, בְּתַקּוּנֵי
אֲלִין. (דף קל"ט ע"ב) קָם רַבִּי אֲלַעְזָר, פְּתַח
וְאָמַר, (תהלים קיח) מִן הַמִּצַּר קָרָאתִי יְהוָה עֲנֵנִי
בַּמֶּרְחָב יְהוָה וְגו'. עַד מִבְּטוּחַ בְּנִדְבִיבִים. תָּנָא,
הָכָא ט' תַּקּוּנִין דְּבִיקְנָא דָּא. לְהַנִּי תַּקּוּנִין
אֲצִטְרִיךְ דּוֹד מַלְכָּא, בְּגִין לְנַצְחָא לְשָׂאֵר
מַלְכִין, וְלְשָׂאֵר עַמִּין. תָּא חֲזִי, כִּיּוֹן דְּאָמַר
הַנִּי ט' תַּקּוּנִין, לְבַתֵּר אָמַר כָּל גּוֹיִם סְבִיבֵי
בְּשֵׁם יי כִּי אֲמִילִם. אָמַר, הַנִּי תַּקּוּנִין
דְּאֲמִינָא, לְמֵאִי אֲצִטְרִיכְנָא. מִשּׁוּם דְּכָל
גּוֹיִם סְבִיבֵי. וּבְתַקּוּנָא דְּדִיקְנָא דָּא, ט'
תַּקּוּנִין, דְּאֵינּוֹן שֵׁם יי, אֲשַׁצִּינּוֹן מִן עֲלִמָּא,
הָדָא הוּא דְּכַתִּיב בְּשֵׁם יי כִּי אֲמִילִם. וְתָנָא
בְּצַנִּיעוּתָא דְּסַפְרָא, תְּשַׁעַה תַּקּוּנִין אָמַר
דּוֹד, הָכָא, שִׁיתָא אֵינּוֹן בְּשִׁמָּא קִדִּישָׁא.
דְּשִׁית שְׁמָהֶן הוּו, וְתִלְת אָדָם. וְאִי תִימָא
תְּרִין אֵינּוֹן. תִּלְתָּא הוּו, דְּהָא נְדִיבִים בְּכִלְל
אָדָם הוּו.

תָּנָא שִׁיתָא שְׁמָהֶן, דְּכַתִּיב: מִן הַמִּצַּר
קָרָאתִי יְהוָה, חַד. עֲנֵנִי בַּמֶּרְחָב יְהוָה,

ו יְהוָה לִי לֹא אִירָא מַה יַעֲשֶׂה לִי אָדָם: ו יְהוָה לִי בְעוֹרֵי וְאֲנִי

זוהר תהלים

ידו"ד, ואתקרי אדם בכלל דתערא, ומה דביה.
האי אצטריך) דוד לאכנע תחותיה מלכין ועמין, בגין יקרא דדיקנא דא.

מה ראו חנניה מישאל ועזריה שנפלו לאש? אלא אמרו הצפרדעים הפילו את גופם באש כדי להרע למצרים במאמרו של הקדוש ברוך הוא - אנחנו על אחת כמה וכמה בשביל כבוד רבוננו

ה' לִי לֹא אִירָא וגו' (ק"ח, ו): זוהר חדש מדרש דות (דף צ"ג) אמר רבי, בשעה שפפתו את חנניה מישאל ועזריה שיפילו אותם לתוף כבשן האש היוקדת, חנניה אמר (תהלים קיח) ה' לי לא אירא מה יעשה לי אדם. מישאל אמר (ירמיה ל) ואתה אל תירא עבדי יעקב ואל תחת ישראל כי אתך אני נאם ה'. עזריה אמר, שמע ישראל וגו'. אמר הקדוש ברוך הוא, (ישעיה מד) זה יאמר לה' אני - זה חנניה, שאמר ה' לי לא אירא. וזה יקרא בשם יעקב - זה מישאל, שאמר ואתה אל תירא עבדי יעקב. ובשם ישראל יכנה - זה עזריה, שאמר שמע ישראל וכו'. לא עתה יבוש יעקב ולא עתה פניו יחורו. ולמה לא היה דניאל עמהם? אלא דניאל אמר, אני נקרא בלששאצר, כשם האליל שלו, שנאמר (דניאל ד) בלששאצר כשם אלהי כו', וכתוב (שם ב) אז המלך נבוכדנצר נפל על פניו והשתחוה לדניאל. והקדוש ברוך הוא אמר, פסילי אליהם תשרפון באש. הלא הלא היה עמהם. מה ראו חנניה מישאל ועזריה שנפלו לאש? אלא אמרו,

ואני תשעה תקונין דאמר דוד הכא, לאכנעא שנאוי בגין דמאן דאחיד דיקנא דמלכא, ואוקיר ליה ביקירו עלאה, כל מה דבעי מן מלכא. מלכא עביד בגיניה. מאי טעמא דיקנא, ולא גופא. אלא גופא אזיל בתר דיקנא, ודיקנא לא אזיל בתר גופא. (ס"א ומה דאשתליף מתערא אתקרי שמא קדישא, תערא ומה דביה אתקרי יהו"ה אתקרי אדם בכלל תערא ומה דביה) (ול"ג מן ודיקנא עד וגופא) ובתרי גונוני אתי האי חושבנא, חד כדקאמרן. תרין: מן המצר קראתי יה, חד. ענני במרחב יה, תרי. ה' לי לא אירא, תלת. מה יעשה לי אדם, ארבע. ה' לי בעוזרי, חמש. ואני אראה בשונאי, שיתא. טוב לחסות בה', שבעה. מבטוח באדם, תמנייא. טוב לחסות ביי מבטוח בנדיבים, תשעה. (ס"א טוב לחסות בה', מבטוח באדם. ז. טוב לחסות בה'. ח. מבטוח בנדיבים)

מז המצר קראתי י"ה, מאי קא מיירי אלא דוד, כל מה דאמר הכא, על תקונא דדיקנא דא קאמר. (רבי יהודה אמר) מן המצר קראתי יה, מאתר דשארי דיקנא לאתפשטא, דהוא אתר דחיק, מקמי פתחא דאודנין מעילא, תחות שערי דרישא. ובגין כך אמר י"ה י"ה תרי זמני. ובאתר (ס"א ובתר) דאתפשט דיקנא, ונחית מאודנוי, ושארי לאתפשטא, אמר יי לי לא אירא, דהוא אתר דלא דחיל (ס"א דחיק) וכל האי אצטריך וכו', (אדם אתקרי ועל אתפשטותא

אַרְאֵה בְּשֵׁנָאִי: ח מִזֶּבֶחַ לַחֲסוֹת בִּיהוֹנָאִי מִבְּמִטַּח בְּאָדָם: ט מִזֶּבֶחַ לַחֲסוֹת בִּיהוֹנָאִי מִבְּמִטַּח בְּנִדְרִיבִים: י כָּל גּוֹיִם סִבְבוּנִי בְּשֵׁם יְהוָה: כִּי אֲמִילָם:

זוהר תהלים

סבּוּנִי כְּדַבְרִים וְגו'. הִנֵּה כָּאֵן שְׁלֹשָׁה, כְּלָפִי שְׁלֹשָׁה שְׁנֵשְׁאָרוֹ. אַחַת - אוֹתֵן הַבְּרָכוֹת הַרְאִשׁוֹנוֹת שֶׁל אָבִיו. שְׁתַּיִם - אוֹתֵן בְּרָכוֹת שְׁבַרְךָ אוֹתוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. שְׁלֹשׁ - אוֹתֵן הַבְּרָכוֹת שְׁבַרְךָ אוֹתוֹ הַמְּלֶאךָ הַהוּא. אָמַר יַעֲקֹב, לְשֵׁם צְרִיף אוֹתֵן, אֶל הַמְּלָכִים וְכָל הָעַמִּים שֶׁל כָּל הָעוֹלָם, וְאֶעֱבִיר אוֹתֵן לְשֵׁם, וְכַעַת כְּלָפִי עֲשׂוּ דִי לִי בְּזֵה. לְמַלְךְ שֶׁהָיָה לוֹ כְּמָה לְגִיוֹנוֹת חֲזָקִים, כְּמָה בַּעֲלֵי לִוְחֵי קְרִבּוֹת לְהִלָּחֵם בְּקְרִבּוֹת, שְׁמוֹמְנִים כְּלָפִי מְלָכִים חֲזָקִים לְהִלָּחֵם בָּהֶם קְרִבּוֹת. בִּינְתַיִם שָׁמַע עַל שׁוֹדֵד אֶחָד רֹצֵחַ. אָמַר, בְּנֵי הַשְּׁעָרִים הִלְלוּ יִלְכוּ לְשֵׁם. אָמְרוּ לוֹ, מִכָּל הַלְּגִיוֹנוֹת שֶׁלָּךְ אֵינְךָ שׁוֹלַח לְשֵׁם אֱלֹהִים אֵלֶּיךָ? אָמַר, כְּלָפִי אוֹתוֹ הַשׁוֹדֵד דִּי בְּאֵלוֹ, שֶׁהָיָה כָּל לְגִיוֹנוֹתֵי וּבַעֲלֵי הַקְּרִבּוֹת אֶעֱבִיר אוֹתָם לְאוֹתָם הַמְּלָכִים הַחֲזָקִים. בְּיוֹם הַקְּרִבּוֹת שֶׁשִׁיטְצָתְכֶם לִי, יִהְיוּ.

אָמַר כִּי יַעֲקֹב אָמַר כְּלָפִי עֲשׂוּ, דִּי לִי כַּעַת בְּבְרָכוֹת הַלְלוּ. אֲבָל לְזִמְן הַהוּא שִׁיטְצָתְכֶם לְבְנֵי כְּלָפִי כָּל הַמְּלָכִים וְהַשְּׁלִיטִים שֶׁל כָּל הָעוֹלָם, אֲעֵלֶה אוֹתָם. כְּשִׁיגִיעַ אוֹתוֹ הַזִּמְן, יִתְעוֹרְרוּ אוֹתֵן הַבְּרָכוֹת מִכָּל הַצְּדִידִים, וְיִתְקִים הָעוֹלָם עַל קִיוְמוֹ כְּרָאוּי. וּמֵהַיּוֹם הַהוּא וְהִלָּאָה תְּקוּם הַמְּלָכוֹת הַזֹּאת עַל כָּל שְׂאֵר מְלָכוֹת אַחֲרָת, כְּמוֹ שְׁבַאֲרֵהָ, שְׁכַתּוֹב (דְּנִיאל ב) תַּכְתּוֹת וּתְכִלָּה כָּל אֵלוֹ הַמְּלָכִיּוֹת וְהִיא תְּקוּם לְעוֹלָם. וְהִינוּ הָאֲבָן הַהִיא שֶׁנִּגְזְרָת מִן הַהָר וְלֹא בִּידֵים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר מִשֵּׁם רַעְיָה אֲבָן יִשְׂרָאֵל. מִי הָאֲבָן

הַצְּפָרְדַּעִים הַפִּילוּ אוֹת אוֹתוֹ הַזִּמְן יִתְעוֹרְרוּ אוֹתֵן הַבְּרָכוֹת מִכָּל הַצְּדִידִים וְיִתְקִים הָעוֹלָם עַל קִיוְמוֹ כְּרָאוּי

יַעֲקֹב אָמַר... כְּשִׁיגִיעַ אוֹתוֹ הַזִּמְן יִתְעוֹרְרוּ אוֹתֵן הַבְּרָכוֹת מִכָּל הַצְּדִידִים וְיִתְקִים הָעוֹלָם עַל קִיוְמוֹ כְּרָאוּי

כָּל גּוֹיִם סִבְבוּנִי וְגו' (קִיח, ט): [זוהר ח"א פ' תולדות (דף קמ"ג)] בֹּא רְאֵה כְּמָה בְּרָכוֹת הַתְּבַרְךָ יַעֲקֹב: אַחַת שֶׁל אָבִיו בְּאוֹתָהּ הַתְּעַמּוֹת, וְהַרְוִיחַ אוֹתֵן הַבְּרָכוֹת. וְאַחַת שֶׁל הַשְּׁכִינָה, שְׁבַרְךָ אוֹתוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּשֶׁהָיָה בֹּא מְלָכִין, שְׁכַתּוֹב וְיַבְרָךְ אֱלֹהִים אוֹת יַעֲקֹב. וְאַחַת שְׁבַרְךָ אוֹתוֹ הַמְּלֶאךָ הַהוּא, הַמְּמַנֶּה שֶׁל עֲשׂוֹ. וְאַחַת בְּרָכָה אַחֲרַת שְׁבַרְךָ אוֹתוֹ אָבִיו כְּשֶׁהָלַךְ לְפָדֵן אָרֶם, שְׁכַתּוֹב וְאֶל שְׂדֵי יַבְרָךְ אֶתְךָ וְגו'. בְּזִמְן הַהוּא שֶׁרְאָה יַעֲקֹב אוֹת עֲצָמוֹ בְּכָל הַבְּרָכוֹת הַלְלוּ, אָמַר, בְּאִיזוֹ בְּרָכָה מֵהֶם אֲשַׁתְּמֵשׁ כַּעַת? אָמַר, כַּעַת אֲשַׁתְּמֵשׁ בַּחֲלֹשָׁה שְׁבִהָן, וּמִי הִיא? זוֹ הָאֲחִירוֹנָה, שְׁבַרְךָ אוֹתוֹ אָבִיו. וְאַף עַל גַּב שֶׁהִיא חֲזָקָה, אָמַר, אֵינֶנּוּ חֲזָקָה בְּשִׁלְטוֹן הָעוֹלָם הַזֶּה כְּרָאוּנָה. אָמַר יַעֲקֹב, אֶטֶל עֲכָשׁוּ אוֹת וְאֲשַׁתְּמֵשׁ בָּהּ, וְאֶעֱבִיר אוֹתֵן הָאֲחֵרוֹת לְזִמְן שֶׁאֲצַטְרֵךְ לִי וּלְבְנֵי אַחֲרָי, מִתִּי? בְּזִמְן שֶׁיִּתְכַּנְּסוּ כָּל הָעַמִּים לְהַאֲבִיד אוֹת בְּנֵי מִן הָעוֹלָם, שְׁכַתּוֹב כָּל גּוֹיִם סִבְבוּנִי בְּשֵׁם ה' כִּי אֲמִילָם. סבּוּנִי גַם סִבְבוּנִי וְגו'.

יֵא סְבוּנֵי גַם סְכְבוּנֵי בְּשֵׁם יְהוָה ִּיָּא כִּי אֲמִילָם: יב סְבוּנֵי כְּדַבְּרוּרִים וְעֵבוּ
 פֶּאֶשׁ קוֹצִים בְּשֵׁם יְהוָה ִּיָּא כִּי אֲמִילָם: יג דְּחַה דְּחִיתְנִי לְנֶפֶל וַיהוָה ִּיָּא
 עֲזָרְנִי: יד עָזִי וְזִמְרַת יְהוָה לִי לִישׁוּעָה: טו קוֹל רְנָה וִישׁוּעָה בְּאֵהְלִי צְדִיקִים
 יְמִין יְהוָה ִּיָּא עֲשָׂה חֵיל: טז יְמִין יְהוָה ִּיָּא רוּמְמַת יְמִין יְהוָה ִּיָּא עֲשָׂה
 חֵיל: יז לֹא אֲמוֹת כִּי אַחִיהָ וְאַסְפָּר מַעֲשֵׂי יְהוָה: יח יִסַּר יִסְרָנִי יְהוָה וְלִמּוֹת לֹא נִתְּנָנִי:

— זוהר תהלים —

הזו? זו כנסת ישראל, כמו שנאמר והאבן הזאת אשר שמתי מצבה וגו'.

יצר הרע שנמצא תמיד אצל האדם שדוחה את האדם תמיד ורוצה לדחות אותו ולהסטותו מעם הקב"ה

דְּחַה דְּחִיתְנִי וְגו' (קיה, יג): [זוהר ח"א פ'

וישלח (דף קעט:)] פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (תהלים קיח) דְּחַה דְּחִיתְנִי לְנֶפֶל וְהִי עֲזָרְנִי. דְּחַה דְּחִיתְנִי, דְּחַה דְּחוּנֵי הִיָּה צְרִיף לְכַתּוּב! מַה זֶה דְּחַה דְּחִיתְנִי? אֵלֶּא זֶה צַד הָאֵחָר שְׂדוּחָה אֶת הָאָדָם תְּמִיד וְרוּצָה לְדַחוֹת אוֹתוֹ וְלְהַסְטוֹתוֹ מֵעַם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְזֵהוּ יֵצֵר הָרַע שְׂנֵמְצָא תְּמִיד אֶצֶל הָאָדָם, וְכַנְגְדוֹ חֲזוֹר דּוֹד וְאָמַר דְּחַה דְּחִיתְנִי לְנֶפֶל, מִשּׁוּם שֶׁהוּא הִיָּה מִשְׁתַּדֵּל אֵלָיו בְּכָל אוֹתָן צְרוֹת לְהַסְטוֹתוֹ מֵעַם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְעָלָיו אָמַר דּוֹד, דְּחַה דְּחִיתְנִי לְנֶפֶל - בְּגִיהַנּוּם, וְהִי עֲזָרְנִי - שְׁלֵא נִמְסַרְתִּי לְיָדָךְ. וְעַל זֶה יֵשׁ לְאָדָם לְהַזְהֵר מִמֶּנּוּ כְּדִי שְׁלֵא יִשְׁלַט עָלָיו, וְאִזּו הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוֹמֵר אוֹתוֹ בְּכָל דְּרָכָיו, שְׁכָתוּב (משלי יג) אִזּו תִּלְךָ לְבַטַּח דְּרָכָךְ וּנְגַלְךָ לֹא תִגּוֹף, (שם ד') בְּלִכְתָּךְ לֹא יֵצֵר צַעֲדָךְ וְאִם תִּרוּץ לֹא תִכָּשַׁל, וְכָתוּב (שם) וְאַרְחַ צְדִיקִים כְּאוֹר נִגְהַ הוֹלֵךְ וְאוֹר עַד נִכּוֹן הַיּוֹם. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֲשֶׁרִיהֶם יִשְׂרָאֵל שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ

הוא שומר אותם בעולם הזה ובעולם הבא, שכתוב (ישעיה ט) ועמך כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ. ברוך ה' לעולם אמן ואמן.

כְּשִׁיעוֹרֵר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת יְמִינוֹ יִמְנַע מִנּוֹת מִהָעוֹלָם

יְמִין ה' עֲשָׂה חֵיל וְגו' (קיה, טז): [זוהר ח"א פ' ויחי (דף קעט:)] אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, מַהוּ שְׁכָתוּב בְּלַע הַמּוֹת לְנִצָּח? אָמַר לוֹ, כְּשִׁיעוֹרֵר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת יְמִינוֹ, יִמְנַע מִנּוֹת מִהָעוֹלָם, וְלֹא תִתְעוֹרֵר יְמִין זֹו אֵלֶּא כְּשִׁיתְעוֹרְרוּ יִשְׂרָאֵל בִּימֵינוּ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּמַה זֶה? תוֹרָה שְׁכָתוּב בָּהּ (דברים לג) מִימֵינוּ אֵשׁ דָּת לְמוֹ. בְּאוֹתוֹ יִמְן (תהלים קיח) מִיָּן ה' עֲשָׂה חֵיל וְגו', לֹא אֲמוֹת כִּי אַחִיהָ וְאַסְפָּר מַעֲשֵׂי יְהוָה.

יִסַּר יִסְרָנִי יְהוָה וְגו' (קיה, יח): [זוהר ח"א פ' בלק (דף ק"ה:)] דּוֹד הַמְּלִיךְ אָמַר אֶת זֶה עַל כָּל מַה שֶׁעָשָׂה בְּזֵה הָעוֹלָם וְאָמַר עַל הַהַבְטָחָה שֶׁהִיָּתָה לוֹ בְּאוֹתוֹ עוֹלָם עַל כָּל מַה שֶׁעָבַר בְּעוֹלָם הַזֶּה. פְּתַח וְאָמַר, (תהלים קיה) יִסַּר יִסְרָנִי יְהוָה וְגו'. דּוֹד הַמְּלִיךְ אָמַר אֶת זֶה עַל כָּל מַה (שעבר) שֶׁעָשָׂה בְּזֵה הָעוֹלָם, וְאָמַר עַל הַהַבְטָחָה שֶׁהִיָּתָה לוֹ בְּאוֹתוֹ עוֹלָם. עַל כָּל מַה שֶׁעָבַר בְּעוֹלָם הַזֶּה, שֶׁרָפּוּ אוֹתוֹ, וְהִיָּה (ל) בּוֹרַח בְּאַרְץ נִכְרִיָּה,

יִשְׁתַּחֲוֶה לִי שְׁעָרֵי צְדָק אָבִא בָּם אוֹדָה יְהוָה: כִּי זֶה הַשְּׁעָר לַיהוָה צְדִיקִים

זוהר תהלים

חֲכָמָה עֲלִיּוֹנָה נִכְבְּדָה מֵהַשְּׁלָא הֵיוּ יוֹדְעִים
מִקֶּדֶם לְזֶה, שְׁכָתוּב (ישעיה יא) וְנָחָה עָלָיו
רוּחַ ה' רוּחַ חֲכָמָה וּבִינָה רוּחַ עֲצָה וּגְבוּרָה
רוּחַ דַּעַת וַיֵּרָאֵת ה'. כָּלֶם עֲתִידִים לְשֵׁרוֹת
עַל הַפֶּתַח הַתַּחְתּוֹן הַזֶּה, שֶׁהוּא פֶתַח
הָאֵהֶל, וְכָלֶם עֲתִידִים לְשֵׁרוֹת עַל מַלְאָךְ
הַמְּשִׁיחַ כְּדִי לְדוֹן הָעוֹלָם, שְׁכָתוּב וְשֹׁפֵט
בְּצִדְקַת דָּלִים וְגו'.

פֶתַחִי לִי פֶתַח כְּפֶתַחוֹ שֶׁל מַחֲטָ וְאַנִּי
אֶפְתַּח לָכֶם שְׁעָרִים עֲלִיּוֹנִים

פֶתַחִי לִי שְׁעָרֵי צְדָק וְגו' (ק"ח, י"ט): [זוהר
ויקרא פ' אמו"ר (דף צ"ה.)] פֶתַחִי לִי
פֶתַח כְּפֶתַחוֹ שֶׁל מַחֲטָ, וְאַנִּי אֶפְתַּח לָכֶם
שְׁעָרִים עֲלִיּוֹנִים. פֶתַחִי לִי אַחֲתִי, שֶׁהֵרִי
הַפֶּתַח לְהַכְנִיס אוֹתִי הוּא בֶךְ, שֶׁלֹּא יִכְנָסוּ
אֲצִלִּי בְנֵי אֶלָּא בֶךְ, אֵת הוּא הַפֶּתַח לְהַכְנִיס
אוֹתִי (בך). אִם אֵת לֹא תִפְתַּחִי פֶתַחֶךָ, הֵרִי
אֲנִי סָגוּר, שֶׁלֹּא יִמְצָאוּ אוֹתִי. מִשׁוּם כֶּךָ
פֶתַחִי לִי. פֶתַחִי לִי וְדָאִי. וְעַל כֵּן אָמַר דָּוִד,
כְּשֶׁרָצָה לְהַכְנִיס לְמַלְאָךְ, אָמַר (תהלים קיח)
פֶתַחִי לִי שְׁעָרֵי צְדָק אָבִא בָּם אוֹדָה יְהוָה. זֶה
הַשְּׁעָר לֵה', זֶהוּ וְדָאִי הַפֶּתַח לְהַכְנִיס לְמַלְאָךְ.
זֶה הַשְּׁעָר לֵה', לְמִצָּא אוֹתוֹ וְלְהַדְבִּק בוֹ,
וְעַל כֵּן פֶתַחִי לִי אַחֲתִי רַעֲיָתִי שְׂרָאֲשִׁי וְגו'.
כְּדִי לְהַזְדַּוֵּג עִמָּךְ, וְלִהְיוֹת עִמָּךְ בְּשָׁלוֹם
לְעוֹלָמִים

אוֹתוֹ טוֹב הַגְּנוּז יֹאמַר לָהֶם: פֶתַחִי לוֹ
בְּשֶׁעַר זֶה שְׁנִקְרָא אֲהַבָּה, אוֹ בְּשֶׁעַר זֶה
שְׁנִקְרָא תְּשׁוּבָה, כֹּל צְדִיק יִכְנָס כְּפִי דְרָגְתוֹ
פֶתַחִי לִי שְׁעָרֵי צְדָק וְגו' (ק"ח, י"ט): [זוהר ח"ג

בְּאֶרֶץ מוֹאָב וּבְאֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים, וּמִכָּלֶם
הֲצִילוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְלֹא הַשְּׂאִירוֹ
לְמוֹת, וְאָמַר עַל הַהִבְטָחָה שֶׁל אוֹתוֹ
הָעוֹלָם.

אָמַר דָּוִד, אִם כָּאֵן חֲטָאתִי לְקְדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא, כָּאֵן לְקִיתִי וְקִבַּלְתִּי עֲנָשִׁי,
וְטַהַר אוֹתִי מִכָּל מַה שֶׁחֲטָאתִי, וְלֹא
הַשְּׂאִיר עֲנָשׁ שְׁלִי לְעוֹלָם הֵהוּא לְאַחַר
מִיתָה, וְדָאִי יִסֹר יִסְרֵנִי יְהוָה - בְּעוֹלָם הַזֶּה
כְּדִי לְנִקְוֹתֵנִי, וְלְמוֹת לֹא נִתְּנֵנִי - בְּאוֹתוֹ
הָעוֹלָם לְקַחַת מִמֶּנִּי נִקְמָה. וְאַנִּי, הֵרִי
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נָקָה אוֹתִי פַעַם אַחַת
בְּעוֹלָם הַזֶּה, מִכָּאֵן וְהִלָּאָה אֲנִי צָרִיךְ שֶׁלֹּא
לִהְיוֹת בְּבוֹשָׁה בְּעוֹלָם הַבָּא.

בְּזִמְנֵי שִׁישְׂרָאֵל יִצְאוּ מִן הַגְּלוּת עֲתִידוֹת כָּל
הַדְּרָגוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת לְשֵׁרוֹת עֲלֵיהֶם כְּרָאוּי

פֶתַחִי לִי שְׁעָרֵי צְדָק וְגו' (ק"ח, י"ט): [זוהר ח"א
פ' וירא (דף ק"ג.)] בֹּא רֵאֵה, יִשׁ פֶּתַח
לְפֶתַח וְדַרְגָּה לְדַרְגָּה, וּמֵהֶם יָדוּעַ כְּבוֹדוֹ
שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. פֶּתַח הָאֵהֶל - זֶהוּ
פֶתַח שֶׁל צְדָק, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שם ק"ח) פֶתַח־וֹ
לִ"י שְׁעָרֵי צְדָק וְגו'. זֶהוּ פֶתַח רֵאשׁוֹן
לְהַכְנִיס בוֹ, וּבְפֶתַח הַזֶּה נִרְאִים כָּל שְׂאָר
הַפֶּתַחִים הָעֲלִיּוֹנִים. מִי שֶׁזֹּכֵה לְזֶה [לפֶתַח],
זֹכֵה לְדַעַת אוֹתוֹ וּבְכָל שְׂאָר הַפֶּתַחִים,
מִשׁוּם שֶׁכָּלֶם שׁוֹרִים עָלָיו. וְעַכְשָׁו שֶׁפֶתַח
זֶה לֹא נוֹדָע, מִשׁוּם שִׁישְׂרָאֵל בְּגִלוּת וְכָל
הַפֶּתַחִים הִסְתַּלְקוּ מִמֶּנּוּ וְלֹא יְכוּלִים לְדַעַת
וְלְדַבֵּק. אֲבָל בְּזִמְנֵי שִׁישְׂרָאֵל יִצְאוּ מִן
הַגְּלוּת, עֲתִידוֹת כָּל הַדְּרָגוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת
לְשֵׁרוֹת עָלָיו כְּרָאוּי. וְאִזּוֹ יִדְעוּ בְנֵי הָעוֹלָם

יבאו בו: כא אורך בי עניתי ותחי לי לישועה: כב אכן מאסו הבונים היתה

זוהר תהלים

ק"ח) פתחו לי שערי צדק אבא בם אודה יי, זה השער לה' צדיקים יבאו בו. ולמעלה מהם שומרים מלאכי השרת בחומות העיר, שנאמר (ישעיה סב, ו) על חומתיך ירושלים - זו ירושלים של מעלה, הפקדתי שמרים - אלו מלאכי השרת. ולמדנו, שבעה פתחים יש לנפשות הצדיקים להכנס עד מקום מעלתם, ועל כל פתח ופתח שומרים.

הפתח הראשון - נכנסת הנשמה במערת המכפלה, שהיא סמוכה לגן עדן, ואדם הראשון שומר עליו. זכתה - הוא מכריז ואומר: פנו מקום, שלום בואך. ויצאה מפתח הראשון. הפתח השני - בשערי גן עדן, ומוצאה את הכרובים ואת להט החרב המתהפכת. זכתה - נכנסת בשלום. ואם לאו - שם תקבל ענשה, ותשרף בלהט הכרובים. וכנגדם היו הכרובים במקדש, בשעה שהכהן נכנס ביום הכפורים. זכה - נכנס בשלום. לא זכה - מבין שני הכרובים יוצא להב, ונשרף מבפנים ומת. והיו מכונים כנגד אלו אשר בשער גן עדן, לצרף הנשמות. זכתה הנשמה - נותנים לה פינקס סימן לכנס, ונכנסת לגן עדן אשר בארץ. ועמוד אחד של ענן ונגה מערב זה בזה, ועשן ונגה סביבו, שנאמר (ישעיה ד, ה) וכרא ה' על כל מכוני הר ציון ועל מקראיה ענן יומם ועשן ונגה. והוא נעוץ מלמטה למעלה לשערי שמים. זכתה לעלות למעלה - עולה באותו עמוד. לא זכתה יותר - נשארת שם, ומתעדת מהטוב אשר

פ' נשא (דף קכ"ב.) ומשום זה, מי שהוא רשע ויכנס לדעת סודות התורה, כמה מלאכי חבלה שנקראים חשך ואפלה, נחשים ועקרבים, חיות בר נקראים, ומבלבלים מחשבתו שלא יכנס למקום שאינו שלו. אבל מי שהוא טוב, כל השומרים הם למרותו, וקטגור נעשה סגור, ויכניסו אותו) לטוב הגנוז, ויאמרו לו: מורנו, איש זה הוא טוב וצדיק, ירא שמים, רוצה להכנס לפניך, אמר לנו (תהלים קיח) פתחו לי שערי צדק אבא בם אודה יי. אותו טוב הגנוז יאמר להם: פתחו לו בשער זה שנקרא אהבה, או בשער זה שנקרא תשובה. כל צדיק יכנס כפי דרגתו, וסוד הדבר - (ישעיה כו) פתחו שערים ויבא גוי צדיק וגו'.

שבעה פתחים יש לנפשות הצדיקים להכנס עד מקום מעלתם

זו השער לה' צדיקים יבאו בו וגו' (ק"ח, כ) [זוהר חדש פ' נח (דף כו):] אמר רבי יהודה, עשה הקדוש ברוך הוא ירושלים למעלה כנגד ירושלים של מטה, ונשבע שלא יבא שם עד שיבאו ישראל בירושלים של מטה, שנאמר (הושע יא) בקרבך קדוש ולא אבוא בעיר. ושבע פתות של מלאכי השרת שומרים אותם סביב, ועל כל פתח ופתח פתות של מלאכי השרת, והם הפתחים הנקראים שערי צדק, ואלו הם הפתחים המכונים להכנס שם נפשות הצדיקים. ודוד המלך, עליו השלום, נכסף להם, שנאמר (תהלים

— זוהר תהלים —

ברוך הוא, ונזוּנִין מזיו השכינה, אספקלריה המאירה, ושם המנוחה והנחלה, ונוח חיי העולם הבא, (שם סד) אשר עין לא ראתה אלהים זולתך.

יעקב תקן תפלת ערבית

אָבֶן מְאֻסוֹ הַבּוֹנִים וְגו' (ק"ח, כב): [זוהר ח"א פ' נח (דף ע"ב.)] אָמַר לוֹ, שְׁאֵלְתִי עַל מַה שְׁאִמְרַתְּ בַּפִּסּוּק הַזֶּה [סוד של אבן השתייה שאמרת], וְהָאָבֶן הַזֹּאת אֲשֶׁר שְׁמִתִּי מִצְבָּה יְהִיָּה בֵּית אֱלֹהִים, שְׂזוֹ אָבֶן הַשְּׁתִיָּה, [נעכשו שמקשיב לדברי] אֵיךְ אֶפְשָׁר? שֶׁהֲרִי אָבֶן הַשְּׁתִיָּה טָרַם שְׁנִבְרָא הָעוֹלָם הַיְתָה, וּמִמֶּנָּה נִשְׁתַּל הָעוֹלָם, וְאַתָּה אִמְרַתְּ אֲשֶׁר שְׁמִתִּי, שְׁמִשְׁמַע שִׁיעֵקֵב שֵׁם אוֹתָהּ כְּעַתָּה, וְכַתּוּב וַיִּקַּח אֶת הָאָבֶן אֲשֶׁר שֵׁם מְרַאשְׁתּוֹ? וְעוֹד, שִׁיעֵקֵב בְּבֵית אֵל הִיָּה, וְהָאָבֶן הַזֶּה הִיְתָה בִּירוּשָׁלַיִם. אָמַר לוֹ, כָּל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הִתְקַפְּלָה תַּחְתּוֹ, וְאוֹתָהּ אָבֶן תַּחְתּוֹ הִיְתָה. אָמַר לוֹ, אֲשֶׁר שֵׁם כְּתוּב, וְכַתּוּב וְהָאָבֶן הַזֹּאת אֲשֶׁר שְׁמִתִּי מִצְבָּה. אָמַר לוֹ, אִם יִדְעַתְּ הַדְּבָר - אָמַר אוֹתוֹ.

דוד המלך, החביבות והדבקות שלו היתה באבן הזאת

פָּתַח וְאָמַר, (תהלים יז) אָנִי בְצַדֵּק אֶחְזָה פְּנִיךָ אֲשַׁבְּעָה בְּהַקִּיץ תְּמוֹנֶתְךָ. דוד המלך, החביבות והדבקות שלו היתה באבן הזאת, ועליה אָמַר (שם ק"ח) אָבֶן מְאֻסוֹ הַבּוֹנִים הִיְתָה לְרֹאשׁ פְּנֵה. וּכְשֶׁרָצָה לְהִסְתַּכֵּל בְּמִרְאֵה כְבוֹד רַבּוֹנוֹ, נָטַל אָבֶן זו בְּיָדוֹ בַּתְּחִלָּה, וְאַחַר כֵּךְ נִכְנַס. מִשּׁוֹם שֶׁכָּל מִי שְׂרוּצָה לְהִרְאוֹת לְפָנָיו רַבּוֹנוֹ, לֹא נִכְנַס

לְמַעַלָּה. שְׁאָמַר רַבִּי יוֹסִי, רְאִיתִי גַן עֵדֶן וְהוּא מְכוּן כְּנֶגֶד פְּרֻכַת קֶרֶחַ הַנּוֹרָא אֲשֶׁר לְמַעַלָּה, וְהִיא נִהְיִית מְזִיו הַשְּׁכִינָה, אֲבָל אֵינָה נְזוּנִית מִמֶּנָּה. זְכַתָּה לְעֵלוֹת - עוֹלָה בְּאוֹתוֹ עֲמוּד, עַד שְׁמַגְעַת עַד הַפֶּתַח הַשְּׁלִישִׁי, וְהוּא נֶגֶד הַרְקִיעַ הַנִּקְרָא זְבוּל. וּמַגְעַת עַד יְרוּשָׁלַיִם אֲשֶׁר שֵׁם. וְשֵׁם הַשּׁוֹמְרִים. זְכַתָּה - פּוֹתַחֲחִין לָהּ הַפֶּתַחִים וְנִכְנַסְתָּ. לֹא זְכַתָּה - נוֹעֲלִים הַשְּׁעָרִים, וְדוֹחִים אוֹתָהּ לְחוּץ, וְנוֹטְלִים פִּינְקֶסָה מִמֶּנָּה, וְהַנְּשִׂמָה אוֹמְרַת, (שיר ה, ז) מִצָּאֲנִי הַשּׁמְרִים הַסּוֹכְבִים בְּעִיר. אֵלּוּ מְלֹאכֵי הַשָּׂרָת, הַשּׁוֹמְרִים בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וִירוּשָׁלַיִם אֲשֶׁר לְמַעַלָּה. נִשְׂאוּ אֶת רִדִּידֵי מַעְלֵי - זֶהוּ פִּינְקֶס, סִימָן שְׁלֵה. שְׁמְרֵי הַחֲמוֹת - כְּמוֹ שְׂנַאֲמַר (ישעיה סב) עַל חוֹמֹתֶיךָ יְרוּשָׁלַיִם הַפְּקָדֹתֵי שְׁמְרִים.

זְכַתָּה לְעֵלוֹת - נִכְנַסְתָּ שֵׁם בְּאוֹתָם הַשְּׁעָרִים, וּמִשְׁבַּחַת לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ אֲשֶׁר לְמַעַלָּה. וּמִיכָאֵל הַשֵּׁר הַגְּדוֹל מִקְרִיב אוֹתָהּ לְקַרְבָּן. אָמַר רַבִּי יִצְחָק לְרַבִּי חֲזִיָּא: מַה קְרָבָן הוּא זֶה, יְכוּל לֹאמַר כְּשֶׁאֵר הַקְרָבָן? אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא: הַקְרָבָה זוֹ הִיא כְּאֵדָם הַמִּקְרִיב דוֹרוֹן לְפָנָיו הַמֶּלֶךְ. וּמִיכָאֵל הוֹלֵךְ עִמָּה, עַד הַפֶּתַח הַרְבִּיעִי וְהַחֲמִישִׁי וְהַשְּׁשִׁי, וְאוֹמַר לְפָנָיו הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא: רַבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲשֶׁרִי בְּנִי אוֹהֲבֶיךָ אֲבָרְהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב, אֲשֶׁרִיִּהֶם הַצְּדִיקִים הַטּוֹבִים הַזּוֹכִים לָזֶה. עַד שְׁמַגְיַעִים לְשַׁעַר הַשְּׁבִיעִי, שֶׁהוּא עֲרֵבוֹת, וְגַנְזֵי חַיִּים טוֹבִים מְצוּיִים שֵׁם, וְכָל נִשְׁמוֹתֵיהֶם שֶׁל צְדִיקִים כָּלָם שֵׁם, וְנַעֲשִׂים מְלֹאכֵי הַשָּׂרָת, וּמְקַלְסִים לְפָנָיו הַקְדוּשׁ

לראש פנה: כנ מאת יתוהוה היתה זאת היא נפלאות בעינינו: כר זה היום

זוהר תהלים

הקדשים, ואז ותפן מלכתו מאד. וכתוב (בראשית ט) וראיתה לזכר ברית עולם. שהרי הקדוש ברוך הוא חשקו בה תמיד, ומי שלא נראה עמה, לא נכנס לפני רבונו. ועל זה כתוב וראיתה לזכר ברית עולם.

מתחילים לנגן אותם המלאכים שאומרים שירה בראשית הלילה, בשביל שיעלה כבוד הקב"ה מלמטה למעלה ואיזו שירה היו אומרים? אותו נגון כנפי הכרובים הנה ברכו את ה' כל עבדי ה'

אָבְן מָאָסוּ הַבּוֹנִים יְהוָה (קיה, כב): [זוהר ח"א פ' ויחי (דף רלא.)] פתח רבי יוסי ואמר, (איוב לח) על מה אדניה הטבעו. פסוק זה אומר אותו הקדוש ברוך הוא, משום שכשברא את העולם, לא ברא אותו אלא על עמודים, שהם שבעת עמודי העולם, כמו שנאמר (משלי ט) חצבה עמודיה שבעה, ואותם עמודים לא נודע על מה עומדים. משום שהוא סוד עמק, נסתר כל הנסתרים, והעולם לא נברא עד שנטל אבן אחת, והיא אבן שנקראת אבן שתיה, ולקח אותה הקדוש ברוך הוא וזרק אותה לתוך התהום, וננעצה מלמעלה למטה, וממנה נשתל העולם, והיא נקדה באמצע העולם, ובנקדה זו עומד קדש הקדשים. זהו שכתוב (איוב לח) או מי ירה אבן פנתה, כמו שנאמר (ישעיה כח) אבן בחן פנת יקרת, וכתוב (תהלים קיח) אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה. בא ראה, אבן זו נכרתה מאש ומרוח וממים, ונגלדה מכלם, ונעשתה אבן אחת, ועומדת על התהומות,

אלא עם אבן זאת, שכתוב (ויקרא יג) בזאת יבא אהרן אל הקדש. ודוד משבח עצמו ואומר, אני בצדק אהיה פניך. וכל השתדלותו של דוד להראות באבן זאת כראוי כלפי מעלה.

אברהם תקן תפלת הבקר

בא ותראה, אברהם תקן תפלת הבקר והודיע טוב רבונו בעולם, ותקן אותה השעה בתקוניה כראוי, שכתוב (בראשית כב) וישכם אברהם בבקר. יצחק תקן תפלת מנחה, והודיע בעולם שיש דין ויש דין שיכול להציל ולדון את העולם. יעקב תקן תפלת ערבית, ובשביל התפלה הזו שתקן מה שלא תקן בן אדם מקדם לזה כראוי, לכן שבח את עצמו ואמר והאבן הזאת אשר שמת מצבה. שעד אותה שעה לא תקן אותה אחר כמותו. ולכן ויקח את האבן אשר שם מראשיתו וישם אתה מצבה. מה זה מצבה? שהיתה נפולה, והקים אותה. ויצק שמן על ראשה. שהרי ביעקב תלוי הדבר לעשות יותר מכל בני העולם. בא רבי יהודה ונשקו. אומר לו, וכל זה ידעת, ואיך אתה עוסק בסחורה ומניח חיי עולם! אומר לו, שדחוקה היתה לי השעה, ויש לי שני בנים, ועומדים כל היום בבית הרב, ואני משתדל במזונם ולתת להם שכר למורת כדי שיעסקו בתורה. פתח ואמר, (מלכים א ב) ושלמה ישב על כסא דוד אביו ותפן מלכתו מאד. מה הוא השבח הזה? אלא שהתקין אבן שתיה ושם עליה קדש

— תהלים — זוהר תהלים —

בלילה הקדוש ברוך הוא בא להשתעשע עם הצדיקים בגן עדן

במשמרת השנייה הכרובים הללו מקישים כנפיהם למעלה,

ונשמע קול נגונם, ואז מתחילים לנגן אותם המלאכים שעומדים במשמרת השנייה. ואיזו שירה היו אומרים בשעה הזו? נגון כנפי הכרובים, (תהלים קכה)

הבטחים בה' כהר ציון לא ימוט וגו'. ואז [אותה] היא [שירה] תחלה לאותם העומדים במשמרת השנייה הזו לנגן. במשמרת השלישית הכרובים הללו מקישים בכנפיהם ואומרים שירה, ומה היא? (שם קיג) הללויה הללו עבדי ה' וגו', יהי שם ה' מברך וגו', ממזרח שמש וגו'. אז אותם מלאכים שעומדים במשמרת השלישית, כלם אומרים שירה. וכל הכוכבים ומזלות הרקיע פותחים בשירה, כמו שכתוב (איוב לח) ברן יחד כוכבי בקר ויריעו כל בני אלהים, וכתוב (תהלים קמח) הללוהו כל כוכבי אור, שהרי אותם כוכבי האור מנגנים על אור. (שמונים על השירה)

כשמגיע הבקר, ואז לוקחים שירה אחרי ישראל למטה, ועולה כבוד הקדוש ברוך הוא מלמטה ומלמעלה. ישראל למטה ביום, ומלאכים עליונים למעלה בלילה, ואז נשתלם השם הקדוש בכל הצדדים. והאבן הזאת שאמר, כל המלאכים העליונים וישראל למטה, כלם מחזיקים באבן הזאת, והיא עולה למעלה להתעטר בתוך האבות ביום, ובלילה הקדוש ברוך הוא בא להשתעשע עם הצדיקים בגן עדן. אשריהם כל העומדים בקיומם ועוסקים

ולפעמים נובעים ממנו מים ומתמלאים התהומות, ואבן זו עומדת לאות באמצע העולם, וזוהי אבן שהעמיד והשתיל יעקב שתילת וקיום העולם. זהו שכתוב (בראשית לא) ויקח יעקב אבן וירימה מצבה.

והאבן הזאת אשר שמתי מצבה וגו'. וכי אבן זאת שם לו יעקב, והרי אבן הזאת נבראה בתחלה, כשברא הקדוש ברוך הוא את העולם? אלא ששם אותה

(וכי כעת שם אותה יעקב? והרי עד שלא נברא העולם היתה, אלא שיעקב שם אותה) קיום שלמעלה ולמטה, ועל זה אשר שמתי מצבה כתוב. מה זה אשר שמתי? שכתוב יהיה בית אלהים, ששם מדור שלמעלה כאן. בא ראה, על אבן זו יש שבעה עינים, כמו שנאמר (זכריה א) על אבן אחת שבעה עינים. על מה נקראת שתיה? אחד - שממנה השתל העולם, ואחד שתיה - שת

יה, ששם אותה הקדוש ברוך הוא להתברך ממנה העולם, בשביל שממנה מתברך העולם. ובא וראה, בשעה שנכנס השמש, הכרובים הללו שעומדים במקום הזה והיו יושבים באות, היו מקישים כנפיהם למעלה ופורשים אותם, ונשמע קול נגון הכנפים למעלה, ואז מתחילים לנגן אותם המלאכים שאומרים שירה בראשית הלילה, בשביל שיעלה כבוד הקדוש ברוך הוא מלמטה למעלה. ואיזו שירה היו אומרים? אותו נגון כנפי הכרובים, (תהלים קלד) הנה ברכו את ה' כל עבדי ה' וגו', שאו ידיכם קדש וגו', ואז [הם] היא שירה לאותם מלאכים עליונים לזמר.

—== תהלים —==

שֶׁל הַמֶּלֶךְ שֶׁהַשְּׁלוֹם כָּלוּ שְׁלוֹ. שְׁשִׁים
גְּבָרִים סָבִיב לָהּ - אֵלוּ שְׁשִׁים גְּדוֹלִים
מִשְׁמָשִׁים עֲלִיוֹנִים קְדוּשִׁים, שֶׁהֵם
מִשְׁמָשִׁים לְכֹסֵא הַכְּבוֹד שֶׁל הַמֶּלֶךְ הָעֲלִיּוֹן.
מִגְּבַרֵי יִשְׂרָאֵל - שֶׁהֵם מִמְּנִים תַּחַת שְׁלִיט
גְּדוֹל קְדוּשׁ, מִיְכָאֵל הָאֲפוּטְרוֹפּוֹס שֶׁל
יִשְׂרָאֵל. מִשּׁוֹם שֶׁהֵם תַּחַת יָדוֹ, כָּלֵם
גְּדוֹלִים שָׂרִים אֲפוּטְרוֹפּוֹסִים שֶׁל יִשְׂרָאֵל.
זֶהוּ שִׁכְתוּב מִגְּבַרֵי יִשְׂרָאֵל.

אָמַר לוֹ רַבִּי דוֹסְתָאִי: רְאוּי אַתָּה יוֹתֵר
מִמְּנֵי לְלַכֵּת לְרֵאוֹת אֶת סִבְר פְּנֵי
הַיָּמִים. הֲלָכּוּ. כְּשֶׁהֲגִיעוּ אֵלָיו וְרָאָה אוֹתָם,
אָמַר לְשִׁמְשׁוֹ: לָךְ וְאָמַר לָהֶם, שְׁכֹסֵא שֶׁל
שְׁלֶשָׁה עֲמוּדִים מָה הוּא בְּלֵי אַחַד? שְׁמַע
רַבִּי דוֹסְתָאִי, הִסְתַּכַּל בְּנַפְשׁוֹ עַל הַדְּבָר
וְאָמַר לְשִׁמְשׁוֹ: לָךְ וְאָמַר לְמַר, שְׁלֵא לְחַנֵּם
אָמַר דָּוִד (תהלים קיח, כב) אֲבָן מְאֹסוֹ הַבּוֹנִים
הַיְתֵה לְרֵאשׁ פְּנֵה, זֶה דָּוִד הַמֶּלֶךְ שֶׁהוּא
הַרְבִּיעִי. הֲלָךְ שְׁמָשׁוֹ וְאָמַר לוֹ הַדְּבָר הַזֶּה.
אָמַר לוֹ: מֵאָמַר יְפֵה אֲמַרְתָּ, אֵלֵא לָךְ וְאָמַר
לוֹ, אֵיפֵה בְּחִלּוֹ בְּדוֹד שְׁאָמַר אֲבָן מְאֹסוֹ
הַבּוֹנִים? אָמַר לוֹ לְרַבִּי חֲגִי: שְׁמַעְתָּ בְּדָבָר
הַזֶּה אֵיזְשֶׁהוּ פִתְגָם? אָמַר לוֹ: שְׁלֶשָׁה
עֲנִינִים שְׁמַעְתִּי, אַחַד הוּא דָרֵשׁ. אָמַר לוֹ:
לֹא לְדָרֵשׁ בְּאֵתִי לְכָאן, שְׁמַעְשֶׁה יִשִׁי וּבְגִי
שְׁמַעְתִּי, אֲבָל עֵקֶר הַדְּבָר, אִם שְׁמַעְתָּ -
אָמַר. אָמַר, עֵקֶר הַדְּבָר הֵם שְׁנֵי עֲנִינִים
שְׁמַעְתִּי, אַחַד הוּא שְׁאָמַר אֲבָא, בְּיוֹם
שֶׁנִּבְנְהָ בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, עָשָׂה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא חֲסֵד רַב לְדָוִד הַמֶּלֶךְ. שְׁאֲחַר שֶׁהִזְדַּמֵּן
לוֹ אוֹתוֹ הַחֲטָא, וְאָף עַל גֵּב שְׁמַחַל לוֹ
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּשִׁיִּצֵּא מִן הָעוֹלָם הַזֶּה
לֹא הִשְׁאִירוּ אוֹתוֹ הַמְּלֹאכִים הָעֲלִיוֹנִים

בְּתוֹרָה בְּלִילָה, מִשּׁוֹם שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
וְכָל אוֹתָם הַצְּדִיקִים שְׁבָגָן עֵדָן שׁוֹמְעִים
קוֹלוֹת בְּנֵי הָאָדָם אוֹתָם הָעוֹסְקִים בְּתוֹרָה,
כְּמוֹ שִׁכְתוּב (שיר ח) הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגְּנִים וְגו' .
בֹּא רְאֵה, אֲבָן זוֹ הִיא אֲבָן טוֹבָה, וְזֶהוּ סוּד
הַכְּתוּב (שמות כח) וּמְלֹאת בּוֹ מְלֹאת אֲבָן
אֲרַבְּעָה טוֹרִים אֲבָן. וְאֵלֶּה הֵם סְדָרִים [של
שלמות] שֶׁל הָאֲבָן הַטּוֹבָה, הַשְּׁלֵמוֹת שֶׁל
אֲבָן יְקָרָה, מִשּׁוֹם שִׁישׁ [שלמות] אֲבָן אַחֲרֵת,
שְׁכְתוּב (יחזקאל לו) וְהִסְרֵתִי אֶת לֵב הָאֲבָן
וְגו', וְכְתוּב (שם) וְאֵת רוּחִי אֲתֵן בְּקַרְבְּכֶם.
וְזֶהוּ (ישעיה כח) אֲבָן בַּחַן פִּנְתַּי יִקְרָת,
וּבְאֵרוּהָ.

אֲבָן מְאֹסוֹ הַבּוֹנִים הַיְתֵה לְרֵאשׁ פְּנֵה - זֶה
דָּוִד הַמֶּלֶךְ שֶׁהוּא רִגְלֵ הַרְבִּיעִי

אֲבָן מְאֹסוֹ הַבּוֹנִים הַיְתֵה לְרֵאשׁ פְּנֵה (קִיח,
כב): [זוהר חדש פ' בראשית (דף לב.)] שְׁנוּ
רְבוּתֵינוּ, פַּעַם אַחַת הֲלָךְ רַבִּי דוֹסְתָאִי
לְרֵאוֹת אֶת רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲרָף. הִזְדַּמֵּן לוֹ
רַבִּי חֲגִי. אָמַר לוֹ: יֵאמֶר לָנוּ מוֹרְנוּ דְרָף
תְּקִינָה לְפָנָיו, לְמִי הֲלָךְ? אָמַר לוֹ: לְרֵאוֹת
אֶת סִבְר פְּנֵי הַיָּמִים. אָמַר לוֹ: מִי הוּא?
אָמַר לוֹ: מִי שִׁיּוֹרְדִים לְפָנָיו גְּדוֹלִים
עֲלִיוֹנִים שֶׁל הַמֶּלֶךְ בְּרוּךְ הוּא. אָמַר לוֹ:
גּוֹחַ לוֹ לְמַר שְׁאֵלְךָ עֲמוֹ לְדָרוֹכוֹ? אָמַר לוֹ:
אִם תּוֹכֵל לְסַבֵּר סְבָרָא לְמָה שְׁתִּשְׁמַע - לָךְ,
וְאִם לֹא - סִטָּה לְאַחֲרִיךָ, כִּף שְׁלֵא תַעֲנֵשׁ.
אָמַר לוֹ: לֹא יַחֲשֵׁשׁ מֵר לְזָה, שֶׁהִרִי שְׁמַעְתִּי
דְּבָר שֶׁל סוּד עֲלִיּוֹן, וְהִסְתַּכַּלְתִּי בּוֹ,
וְסִבְרֵתִי סְבָרָא. אָמַר לוֹ: וּמָה הִיא? אָמַר
לוֹ: שְׁמַעְתִּי אֶת סוּד הַפְּסוּק הַזֶּה (שיר ג)
הִנֵּה מִטְּתוֹ שְׁלֶשְׁמָה - הִיא כֹּסֵא הַכְּבוֹד

עֲשֵׂה יְהוָה יְהוָה נְגִילָה וְנִשְׂמָחָה בּוֹ: כֹּה אָנָּה יְהוָה יְהוָה הוֹשִׁיעָה נָּא אָנָּה
 יְהוָה יְהוָה הַצְּלִיחָה נָּא: כּו בְּרוּךְ הַפֶּא פֶּשֶׁם יְהוָה יְהוָה בְּרַכְנוּכֶם מִבֵּית
 יְהוָה יְהוָה: כו אֵל יְהוָה יְהוָה וַיָּאָר לָנוּ אִסְרוּ חַג בְּעֵבְתֵימָּה עַד קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ:
 כח אֵלֵי אַתָּה וְאוֹדֶךָ אֱלֹהֵי אֲרוֹמְמֶךָ: כט הוֹדוּ לַיהוָה יְהוָה כִּי טוֹב כִּי
 לְעוֹלָם חֲסִדוֹ:

— זוהר תהלים —

ולישׂראל עמו. והיתר - ענין הוא, שכתוב
 ביהודה סבו שבחלו בו אחיו. זהו שכתוב
 (בראשית לח) וירד יהודה מאת אחיו,
 שהסירוהו מגאנתו. והקדוש ברוך הוא
 אין נוח לפניו מכל בני יעקב להיות שליט
 של מלכות של עולמים, אלא רק ליהודה.
 זהו שכתוב (שם ט) לא יסור שבט מיהודה
 וכו' ולו יקתה עמים. הוא לבדו, ולא
 לשאר בני יעקב, והינו הדבר שהיה אומר
 אביו. ועוד שמעתי, מה ראיה הקדוש ברוך
 הוא לתת שלטון ליהודה מכל שאר אחיו?
 אלא הסתפל הקדוש ברוך הוא בשמו
 הגדול שהיה רשום בשמו של יהודה,
 ובגללו השליטו על הכל ושלטונו לא
 יסור. בא רבי דוסתאי ונשקו בראשו.

לעבר בשערי ירושלים שלמעלה, והיה
 יושב בחוץ. וביום שנבנה בית המקדש,
 קרא הקדוש ברוך הוא למיכאל השר
 הקדוש, ומנה אותו להיות הוא וששים
 קדושים עליונים אפטרופוסים של
 ישראל, אותם שהקיפו את כסא כבודו
 הקדוש.

מנה את מיכאל להכניס את דוד המשיח
 לשערי ירושלים של מעלה

ומנה את מיכאל להכניס את דוד המשיח
 לשערי ירושלים של מעלה,
 ולהתקינו עם האבות כמרכבה קדושה
 עליונה. זהו שכתוב (מלכים א ח) על כל
 הטובה אשר עשה ה' לדוד עבדו

כה לחודש

קִיט א אֲשֵׁרֵי תְּמִימֵי דָרֶךְ תְּהִלָּתֵם בְּתוֹרַת יְהוָה׃ ב אֲשֵׁרֵי נִצְרֵי
 עֵדוּתוֹ בְּכָל לֵב יִדְרֹשׁוּהוּ׃ ג אַף לֹא פָעַלְוּ עֲוֹלָה בְּדַרְכֵי הַלְבוּ׃ ד אֵתָּה
 צִוִּיתָהּ פִּקְדֹנֶיךָ לְשֹׁמֵר מָאֵד׃ ה אֲחִלֵּי יִפְנֹו דַּרְכֵי לְשֹׁמֵר חֲקֹנֶיךָ׃ ו אִז לֹא אֲבוֹשׁ
 בְּחִבְטֵי אֵל כָּל מַצּוֹתֶיךָ׃ ז אֲוֹדֶךָ בְּיִשָּׁר לִבָּב בְּלִמְדֵי מְשֻׁפְּטֵי צִדְקֶיךָ׃ ח אֵת
 חֲקֹנֶיךָ אֲשֹׁמֵר אֵל תַּעֲזֹבֵנִי עַד מָאֵד׃

===== שימוש תהלים =====

למי שרוצה שיתקיים בידו מצוה

אשר תמימי דרך (קיט-א, א'): [שימוש תהלים לפרק קיט-א] לרתת הגוף לחוש עליו פעמים. ולמי שירצה לעשות מצוה שתתקיים בידו.

===== זוהר תהלים =====

התורה הוא כל החיים וכל טוב

אֲשֵׁרֵי תְּמִימֵי דָרֶךְ וְגו' (קייט, א): [זוהר

בראשית חיי שרה (דף קלב.) זוהר תורה]

אשרי תמימי דרך ההלכים בתורת ה'. אמר רבי אלעזר כמה הם אנשים שוטים שאין יודעים ואין משגיחים לעסוק בתורה, לפי שהתורה כל חיים וכל חירות וכל טוב היא בעולם הזה ובעולם הבא, חיים הם בעולם הזה שזוכים לימים שלמים בעולם הזה, כמש"כ (שמות כג) את מספר ימיך אמלא, ולימים ארוכים בעולם הבא קמ"ה לפי שהם חיים שלמים, הם חיים של שמה, חיות בלי עצבות, חיות שהם חיים, חירות בעולם הזה חפשי מהכל, מי שעמלו

בתורה אין יכולים לשלוט עליו כל העמים שבעולם, ואם תשאל הלא היה דור של שמד, אבל גזרה זו היתה מלמעלה כגון רבי עקיבא וחבריו, וכך עלתה במחשבה, חירות ממלאך המות שאינו יכול לשלוט עליו, וכך הוא בודאי, שהרי אם אדם הראשון היה מתדבק בעץ החיים שהיא התורה, לא היה גורם מיתה לו ולכל העולם, ולפיכך כאשר נתן הקב"ה את התורה לישראל מה כתוב בה חרות על הלוחות, וזה נתבאר, ואלמלא שישראל לא חטאו ועזבו עץ החיים, לא היו גורמים מיתה לעולם כמקדם, והקב"ה אמר (תהלים פב) אני אמרתי אלהים אתם

זו הזוהר

יגזור עליו לחזור לחיי עוה"ז בזמן קרוב, כידוע דרש הזוה"ק בענין המחשבה בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית, ובענין דור הולך ודור בא שכל הנשמות חוזרות ובאות לאחרי איזה זמן לחיות בחיי עוה"ז, כי מעטות הן נשמות חדשות, ואין כאן מקום להאריך בענין זה:

קמח. ימים ארוכים בעוה"ב, היינו לאחר מיתה בגן העדן, כי כמו שיש ימים קצובים לחיי עוה"ז כן יש ימים קצובים לכל אחד לאחר מותו בגן העדן שנקרא עוה"ב הפרטיות ששם ינתן לכל אחד שכרו תענוג רוחני שאינו מושג לנו, וע"י זכות תלמוד תורה זוכה שם לאריכות ימים שלא

— תהלים — זוהר תהלים —

אלא התדבק בהשכינה והלך לחיי עולם, וזה חי נקרא כמו שביארנו שכתוב (שמואל ב' כג) ובניהו בן יהוידע בן איש חי וגו', וע"כ כל מי שמתגיגע בתורה חירות יש לו מהכל בעולם הזה משעבוד של שאר עמים עכו"ם, חירות בעולם הבא שלא יתבעו ממנו דין כלל בעולם ההוא.

ובני עליון כלכם, השחיתם עצמכם, אכן כאדם תמותון וגו', וע"כ כל מי שעמלו בתורה אין יכול לשלוט עליו נחש הרע ההוא שהחשיך את העולם, אמר רבי ייסא אם כן משה למה מת, א"ל ודאי מת אבל לא שלט בו אני אומר, לא מת על ידי מלאך המות ולא נטמא בו, לא מת בודאי

בַּמָּה יִזְכֶּה נֶעֱר אֶת אֲרָחוּ לְשֹׁמֵר בְּדַבְרֶךָ: י בְּכָל לְבִי דַרְשִׁיתִךָ אֵל תִּשְׁנֵנִי
 מִמִּצּוֹתֶיךָ: יא בְּלִבִּי צַפְנֵתִי אִמְרֹתֶיךָ לְמַעַן לֹא אֲחַטָּא לָךְ: יב בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה
 לְמַדְנֵי חֻקֶּיךָ: יג בְּשִׁפְתֵי סִפְרֹתֵי כָל מִשְׁפָּטֵי פִיךָ: יד בְּדַרְךָ עֲדוֹתֶיךָ שִׁשְׁתִּי
 בָּעַל כָּל הַיּוֹן: טו בְּפִקְדוֹתֶיךָ אֲשִׁיחָה וְאֲבִיטָה אֲרָחֹתֶיךָ: טז בְּחֻקֶּיךָ אֲשַׁתְּעֶשֶׂע לֹא
 אֲשַׁבַּח דְּבָרֶךָ:

שימוש תהלים

לשכחה

במה יזכה נער (קיט-ב, ט'): (שימוש תהלים לפרק קיט-ב) לשכחה, עוד לפתיחת הלב סב ביעא בשלוחה וקלוף יתה וכתו עליו, במה יזכה נער עד לא אשכח דברך. ותורה צוה לנו משה מורשה וכו'. לא ימוש ספר התורה וכו'. ושם שלו פניא"ל. שובניא"ל. מופיא"ל. פתח לבי בתורתך וכל מה שאני לומד אהיה זוכר, ותעשה זה בעת מנחה בתענית יום ה' ויאכל הביצה בבת אחת. עוד יאמר מיד במה יזכה נער עד למדני חקיך ג"פ.

זוהר תהלים

מהפון הזה עתידים הצדיקים לאכל לעולם
 הבא
 בכ"ל לבי דרשתיך, (קיט-ב, ט'): זוהר שמות, פ'
 חנו (דף ט"ו): שנה רבי אלעזר, מהמן
 הזה עתידים הצדיקים לאכל לעולם הבא.
 ואם תאמר כמו זה? לא! אלא יותר. שלא
 היה כף לעולמים. מהו? כמו שבארנו
 שכתוב (תהלים כז) לחזות בנעם ה' ולבקר
 בהיכלו, וכתוב (ישעיה סב) עין לא ראתה
 אלהים זולתך וגו'. ראו כי ה' נתן לכם
 השבת. רבי חזקיה פתח, (תהלים קל) שיר
 המעלות ממעמקים קראתיך ה'. שיר
 המעלות, סתם ולא פרש מי אמרו. אלא
 שיר המעלות שעתידיים לומר כל בני
 העולם, שעתידי השיר הזה להאמר אותו
 לדורות עולם. ומהו ממעמקים קראתיך?
 כף שנינו, כל מי שמתפלל תפלתו לפני

המלך הקדוש, צריך לבקש בקשתו
 ולהתפלל מעמק הלב כדי שימצא לבו
 שלם עם הקדוש ברוך הוא, ויכנין לב ורצון.
 והאם דוד אמר כן, והרי כתוב בכל לבי
 דרשתיך, (תהלים קיט) ופסוק זה מספיק? מה
 צריך ממעמקים? אלא כף שנינו, כל אדם
 שמבקש בקשתו לפני המלך, צריך לכונן
 דעתו (לבו) ורצונו מעקר של כל העקרים
 למשך ברכות מעמק הבאר (של הכל), כדי
 שישפיע ברכות מהמעין של הכל, ומהו?
 אותו מקום שיוצא ממנו ונמצא ממנו אותו
 נהר, שכתוב (בראשית ב) ונהר יצא מעדן,
 וכתוב (תהלים מו) נהר פלגיו ישמחו עיר
 אלהים. וזה נקרא ממעמקים. עמק הכל,
 עמק הבאר שמעינות יוצאים ושופעים
 לברך את הכל, וזוהי הראשית למשך
 ברכות ממעלה למטה.